

AZ ORSZÁG TÜKRÉ.

BUDAPESTI KÉPES HETILAP.

IV-dik évfolyam.

31-dik szám.

Pest, 1865. Augusztus 3-án.

Felolós szerkesztő:
BALÁZS SÁNDOR.
Megjelenik e lap minden esztörtékén.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
egész évre 12 forint, félévre 6 forint,
évnegyedre 3 forint.

Az előfizetési pénzek s reklamatiók a kiadó-hivataltba küllendők:
GYURIAN OS
DEUTSCH TESTVÉREK
könyvnyomdájába, 2. sz. utca: 5-dik szám.

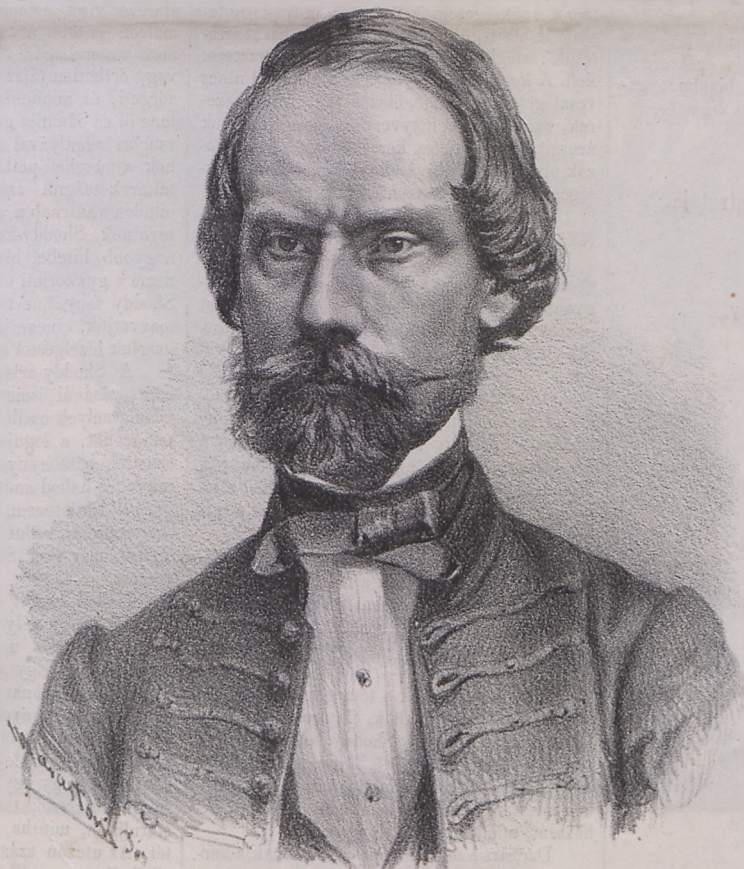
B. Sennyei Pál.

(Képpel).

Az 1848-ki politikai rázkódások utóvajudásai még mindig tartanak Európában, s bár itt-ott okulva, más újabb és czélszerűbb alapokra kezdek fektetni az államépület sarkpontjait, mégis alig akad építész, ki művének tartósságát már is garantirozhatja. A politikai experimentatiók pénzbe és időbe kerülnek, s ha nem ritkán megfizetlen tanúságot nyújtanak is a jövőre nézve, de egyszerűs mint igen gyakran az államok anyagi és erkölcsi forrásait is meglehetősen kimerítik. — A próbák újabb rendszert és eszközöket igényelnek, s így nem esoda, ha az anyagokkal az egyéniségek is elnyívnak.

Ismert és eddigelé ismeretlen kapacitások egész seregét tüntető fel a tizenhét évi politikai szédelés, de vajmi kevés politikai jellemekkel díszeskedett.

B. Sennyei Pál, az új

B. Sennyei Pál.

tárnok, tiszteletreméltó, szeplőtlen politikai jellemet képvisel, — s azon kevesek közé tartozik, kik bármintő diosőségnek csak egy és akkor örülnek és tömjéneznek, ha annak fénye a trón és haza ragyogásából verődik viszsza. — Az új tárnok a tapasztalati politikai iskolához tartozik, a legkedvesebb emlékekkel is könnyen számol az újabb eszmék józan vívmányainak előnyére, szilárdul conserválja a régit, ha az új léhább és silányabb, de felkarolja és védelmezi az újat, midőn annak abrogatiója vagy mellözése magas politikai exigentiák következtében mellözhetlen, vagy éppen veszélyes.

Már 1848-ben, midőn a közpályára lépett, oly fényes tehetséget árult el, hogy a haza és nemzet, működésétől és buzgalmatól, csak üdvös és hasznost remelhetett.

A Bach kormány elvei saját elveivel s meggyőződésével homlok-egyenest ellenkezvén, szerényen visszavonult

ugyan, de jelentős befolyásával annál buzgóbban működött, hogy Magyarország törvényes autonómiaja megmentesse s az absolutisticus centralisatio, a birodalom s hazánk második (passiv) forradalma lehetlenítessék.

Az októberi diploma után, mely épen az autonómia érdekében kecségetett több bizottsággal a m. kir. helyt. tanács alelnöke lett, s mint ilyen a közjog szilárd védelme mellett, a hivatalnoki pontosság, munkásság és lelkiismeretességgel a legfelfogulatlanabb igazságosságot és legazeretreméltőbb szigorúságot tanúsította.

Örökké feledhetlenek maradnak alárendeltjei előtt: az ernyedetlen buzgalom, melylyel a közügyek minden részleteibe betekintett; a minden oldalú képzettség, melylyel a különböző osztályok munkálatait bírálta és vezérelte; a komoly méltóság, melylyel tanácsolt, javított, vagy feddett; a gőg vagy rejtett gúny nélküli nyájasság és szívélyesség, melylyel a jogos vagy méltányos igényeket vagy törvényes követeléseket meghallgatta, és kielégíteni iparkodott.

Egyik szebb érdeme azonban b. Senyennek. Hogy politikai függetlenségét mind lefelé, mind fölfelé seplőtlenül megőrizte. Elveivel tisztában, sem a magasban a csillagokat, sem alant a népszerűséget nem hajhászta, tapasztalásból győződve meg, hogy mindkettővel lehet haza boldogságot és szabadságot eljátszani; sem az egyik, sem a másik nem ment meg politikai botlásoktól és oktalanságoktól, sőt még a trón s haza iránti hűséget se biztosítja.

A férfiaság legszebb éveiben, erős lélekkel hivatva van a kitünő politikai egyéniség, hazája s faja érdekében a legüdvösebb s legmagasztosabbat eszközölhetni; de ha eljárásának és tetteinek sikerét az idők és körülmények megszüntesztik is, nem vehetnek fölöt az elvre, melynek megpróbált és szent törekvése: az ország és nemzet jogait feltárlatlanul őrizni meg.

Adjon az ég sikert a nemes lélek nemes törekvésének. — adjon erőt és egészséget, hogy a király és nemzet bizalmát igazolhassa.

Lauka Gusztáv.

Kitünő költemények illusztrációja.

(Képpel).

II.

A három cigány.

— Lenau után. —

Három cigányt láttam egykor:
Heverni egy fűz alatt:
Mig szekerem a homokos
Pusztán lassan áthaladt.

Az egyik csak úgy magának
Hegedült elmerülve
Tüzes nótát; s az esti fény
Arczát betündökölte.

A másik pipát, s boldogan
Néz a füst föllegekre:
Mintba neki a világon
Már nem is kellene...

Békén aludt a harmadik,
A fán függött czimbalmu;
Szívén álom jár, — s burján
Szeleknek langy fuvalma.

S bár ruhája mindháromnak
Rongyos volt és felton-folt:
Földi sorssal, fityet-hányva
Mind a három megdaczolt.

Megmutatták ök énnekem
Ekkép háromszorosan:
Ha életünk sötétedik,
Napunk fénye oda van —

Hogy kell akkor az életet
Szépen elfűstölgetni.
Elaludni, hegedülni —
S háromszorta megvetni!

— S oly sokáig néztem volt még
Vissza a cigányokra:
Sötét-barna arczaikra,
Sötét-fürtű hajokra....

Thaly Kálmán.

A Shoddy-Aristokratia.

Hogy semmi új nem létezik a nap alatt, ezt böcs Salamon mondta ugyan, de azért még sem egészen igaz. A világrész, hol a Shoddy-aristokratia megtermett, új, maga ez aristokratia pedig épen egészen új. Mi csodabogar ez és mit jelent neve? Közönséges nyelven, a szótárakban esz shoddy „foszlányos, rongyos szövetet” jelent, a mit elviselt posztó ruhadarabokból, elhnytt harisnyákból s más vásznokból nyerünk. — De itt e szó egészen más értelemmel bír, egészen egyebet jelent. A shoddy szó most Amerikában (mert arról van szó) következő dolgokat jelent: „Hetyke követelés”, „ürös léhaság”, „visszataszító modor”, „mely butaság”, „nevetségesség”, „megaranyozott tudatlanság”, „negelyezett hazaszeretet”, „szerecsés csalás”, „gázság”, „söt”, „hazaárulás”. Hogy e szó ennyi sok mindenféle jelentéssel bír, azt a nagy amerikai háborúnak köszönheti, a mely tulajdonképen ez új aristokrátiát teremtette és létre hozta.

Lássuk e létrejövétel rövid történetét:

A háboru folytatására mindenek előtt katonák szükségesek, kiket, bár mily nagy legyen is hősiességük, feláldozásuk és hazaszeretetük: mégis táplálni, ruházni és felszerelni kell. A kormány, melynek készületeinél nincs vesztgetni való ideje, összehívja az elelmi szerek, ruha szerek fegyver- és löszerkészletek árusait. A becsületes kereskedők és vállalkozók olvassák a felhívásokat és sietnek tisztességes ajánlataikkal azoknak megfelelni.

E közben azonban a becsülettel nem tördő üzérkedés is hegyezi füleit.

Holla! itt jó alkalom van a nyereszkeedésre! A haza veszedelemben van! A legnagyobb szükség sietséget követel! Itt most pontos vizsgálásra nincs idő: „tehát előre, raboljuk ki a kormányt, hisz az nem is vétek!”

Az eredmény az, hogy oly szállítási szerződéssel és ajánlattal állanak elő, mely a kormányra nézve oly rendkívül előnyös, hogy a becsületes vállalkozónak azt kell mondani rá: „Ily áron nem vagyok képes a szállítást elfogadni, — s visszavonul, helyet engedve a bünsözü célú ajánlkozóknak.

A szerecsés szállító ekkor össze-vissza vásárol mindent a mit csak a ruhatárokban otthon és máshol felhajtászat s kegyencei, kik a közbenjárók szerepeit viszik, mint nadályok szívják magukat tele, a szegény ország és munkások verejtékéből.

Erre következnek a tömeges szállítások a hadsereghez: egyenruhák, flannel mellények, ingek — mind valódi Shoddy. A hadsereg a legszebb felszereléssel áll ki, de már elég néhány napig katonai strapatio után (háboru időben a katona a nélkül sem igen kímélheti ruházatát) minden ember rongyos.

Daczára a sok intő tapasztalatoknak, a kormány a Shoddy-vállalkozóknak ismét előnyt

adott. Egész hadjárat alatt oly egyenruhákat kapott, melyek egy két nap alatt szétrongyolottak s a harcosokat félmeztelenül hagyták. De a vállalkozókra nézve közönyös volt: fáznak és átkozódnak-e a katonák!

Ok irtóztató pénzt nyertek, mit érdekelte tehát őket, ha néhány ezer ember rongyos, és nélkülöz? Ő a maga márvány palotájában fölsegesen érezte és érzi magát.

A vállalkozó nyomában megjelen a házaló, batyujával, melyben semmi sincs, amiért ne a legirtóztatosabb árt követelné. Hazug nyelv- és örömtelt szívvel kínálja áruit. A felügyelők sietve végeznek mindent és a löpor füst meggyöngíté szemeiket. Mind nt elfogadnak, csirizel összeragasztott czipőket, romlott nyers húst, avas sonkát, használhatlan hadiszereket. Elcsigázott lovak és szamarak (a papiron) harcz-paripákká és öszvérekké változnak, nem tengerképes hajókat, Shoddy gyorsvitorlás nevezet alatt, mesés áron megvásárolnak, a kalózhajók üldözésére és a honvédek szállítására. Az állampénztár összeszik, de a házaló van Dunderland mynheerévé dagad. Pénzt ezer és tizezerenként számllálja, azonban tizezerenként számllálja a szerencsétleneket is, kik rossz élelemzetű, rossz ruházat és bizonyos megmérgeztetés következtében halnak meg. Nyugaton és Délen a Schenandoah-völgyben, a Potomac zöld partjánál és a virginai sziklák alatt, egész sor sirhalmok fekszenek, melyekre a Shoddy-nak nem szabad pillantani, és észak ezer meg ezer helyen vannak lakások, melyeknek athmosphérájában az özvegyeknek és árváknak meg kell fuladniuk.

A Shoddy-aristokratia nem csupán a szállítványosok- és házalókból áll. Ezekhez tartoznak a szerecsés föltalálók, ravasz üzérek, emberek, kik olajforrásokat találtak, vagy a papirokkal szerencsésen üzérkedtek, szóval, egész embertömeg, mely a harcz tartama alatt rendkívüli csapattá szaporodott. A Shoddyt nem lehet az első pillanatra fölimerni, mert aláretot visel, színeket változtat, mint a chameleon és több átváltozáson megy keresztül, mint a cserebogár. Szavait aggályosan ejti ki, vagy érthetlen tájszólás szerint beszél. Pénzt zörgeti, és mindenkit meghi, hogy látogassa meg őt és bámulja gazdagságát. Vagyonához a zsugori aggályával ragaszkodik, és az éhezések, a mesebeli patkány szerint, szorgalom- és takarékoságról szónokol. Gonosz Shoddyk minden vasárnap a templomok ima székein inetegetnek, Shoddy-kereskedők a börzén a legnagyobb hitellel bírnak. Alig van valamely neme a gyakorlati tevékenységnek, melyben a Shoddy fényt ne terjesztené, és váltakozva, megvetjük, kinevetjük, irigyeljük és körül rajongjuk hízeggél őt.

A Shoddy-aristokratia közelebbi tanulmányozásánál ismertető jeleket lehet észrevenni, melyek csalhaatlanok. Látsz egy csúnya, szikár nőt, a legújabb divat szerint öltözve, ezüsttel, bársonnyal és gyémántokkal megpakva, és hallod amint fölkiált:

— En istenem, hiszen hogy mennyibe kerül valami, az nálunk nem jó tekintetbe; — a légben már egy Shoddyból valamint észreveszesz.

Hallod amint egy „nagykereskedő” dicsekszik, hogy mily gazdag és soha sem engedi magát rászédetni, úgy tudhatod, hogy a Shoddy nincs messze. Egy pompás háza lépsz, melyben minden ujdont új és divatszertű, de semmi se hat rád, a dísz és csin benyomásával, a Shoddyt a falra festve látod. Gyakorta egy tekintet, egy hang, egy lépés elárulja, hogy a Shoddy van jelen, vagy egy megjegyzés, az irodalomról, művészetéről, tudományról, oly tökéletesen elárulja őt, mintha toroktelen kiabálna kiletét. Az utcán száz meg száz Shoddy mellett elhaladhatsz, anélkül, hogy fölimernéd őket,

A három cigány.

(Lásd szövegét a 344-dik lapon.)

de házában, vagy ha beszélsz vele, cselekvényeit figyelemmel kíséred, izlése, ohajai és törekvései felől tudomást szerzesz, nem családhatol. Végül annyira bizonyossá leszel, hogy egy jósnő kifejezésével mondod:

— Ez Shoddy!

Látogassuk meg a Shoddy-arisztokrácia egy házát. Egy angol hölgy lesz vezetőnk, ki szemlélődéseit a „Cornhill-Magazin” utósó füzetében közli. Mister és Mistress Gilmore, kikkel meg akarunk ismerkedni, házzal bírnak Ujyorkban, természetesen az ötödik bejáratnál, melyet a Shoddy az éden kapujának hisz. Az angol hölgy meghívást kapott a házba és egy másik hölgy, a két ur társaságában indult el oda. „A lépcsőzet lábánál, — kezdi elbeszélését, — a házi asszony személyesen fogadott bennünket, „felöltött” leányával. Az ifjú hölgy halvány volt, és szomorúnak látszott, de az anya, ki sötét selyem ruhába volt öltözve, s fején hús színű és bíbor-piros, csinált virágokból magas koronát viselt, a legkevésbé sem érezte magát mozgavarodva. Mindkettő némán mereszté ránk tekintetét, az anya szemében azonban hirtelen világ derült föl és hangosan s lelkesülten kiáltá:

— Valóban, kinyilatkoztatom, ez itt mistress D. Hogyan érzi ön magát? És misz E., örvendek önt láthatni, egész bizonyossággal. A világoassá annyira elvakítja az embert, hogy alig ismer valakire.

„Azután hozzám hajolva e szokat susogá: — Hogy is mondá ön, kicsoda ez ur? Igen, igen, Stephens ur. Örvendek önt láthatni. Fiatal emberek oly ritkák, a társaságokban alig lehet egyet-egyet kaphatni. A hadjárat, tudja ön Stephens ur, a legjobbakat elcsábítja tőlünk. Ha ha ha, nem akarám önt megsérteni, Stephens ur. Nálunk minden fiatal embert teljesnek tekintünk — nemde Miry?

— Mama, — susogá misz Myra és teljesen elpirult. Stephens ur udvariasan segélyére sietett és tréfát csinált, melyre a mama gyermek kaczajban tört ki, mit még egy Shoddy se lett volna képes megdönteni.

— Oly fáradt vagyok, hogy alig tudok megállni lábaimon, — kezdé ismét az anya; — de ma a vendégek valóban oly vastagon is ömlöttek, mint a syrup.

„Most kínos hallgatás következett. A boltosatos rózsafa ajtón át megpillantánk a benn levő embertömeget, egy tenger volt az, kék, rózsaszínű és fehér női ruhákban, melynek hullámai közt fekete frakkos, fehér nyakkenedő s ajtáságos teremtek, mintegy eszeveszveten ugrádoztak ide-oda. Hirtelen megszűnt a zene, a hullámok még néhány pillanatig mozogtak, azután gyorsan elváltak, mint a vörös tenger hullámai és egy izraelita csapat ezüst felszolgáló tálcákon, hűsítő kelyhekkkel, száraz lábbal lépdelt át a nyíláson.

— Pompás, — kiáltá a házi asszony, csodálkozó pillantással. — Azóban Miry, most be kell vezetned az uraságokat.

— Oh, anyám, — volt a félig hangos felelet. — nem tehetem, igen ki vagyok merülve.

— Meg kell tenned, — viszonzá a hölgy szintén félhangon, — meg kell tenned, miután én nem tehetem.

E szóváltásnál most kölcsönösen vizsgáltuk egymást, ha vajon nincs e rajtunk valami illetlen, de egész külsőnk a legnagyobb, legszébb rendben volt. Myra sobjajtott és a főt említett hullámozó tengerre egy pillantást vetett, mintha az elmerüléstől félt volna.

— Myra Johanna, — förmedt rá most a haragossá lett anya, — tedd amit mondtam, és hagyj föl a légbé való pillantgatásokkal.

— A vonatkozó leány le volt győzve.

— Szép, anyám, — viszonzá oly hangon, mint midőn színházakban a színészek valamit „félre” mondanak, — mindnyájukat egyszerre

magammal viszem, mivel egyenkint lehetlen őket bevezetnem.

Követünk az ifjú hölgyet és miután a tánczosok és tánczosnőknek egészen új és sajátos modorban belettünk mutatva, lassan egy oly helyre vitorláztunk, hol horgonyt fogunk vethetni:

A terem fénylett és villámolt, a vendégek tarkán össze valának vegyve. Itt az elragadtatástól ragyogó fiatal arcok, idősebb arcok, oly kifejezéssel, mintha a szokatlan jelenet több aggályt okozna nekik, mint élvezetet, durva arcok, zsiros firnis-szel, szelid arcok, de a melyek kifürkészhetlenek valának, és minden kifejezés nélküli arcok. Férfiakból álló csoportok, kik mintha karjaik- és lábaikat csak nem régen kapták volna, kétségbeesetten erőkötek tagjaikat kománozni. Ülve hagyott nők erőtett közönységük által valának magasztosak. Öreges u ak óriási óra láncokkal, aggódva tekintettek a matrónákra, kiknek fejlődési a babylonai függő kerekkel versenyezhetek volna. Ifjak és öregek eleven társalgást folytattak, de a fino nabb társaság morajából semmit sem lehetett észrevenni. Majdnem kiabáltak, és midőn a zene ismét megkezdődött, az urak a hölgyekre ruhantak, mintha röptében kellett volna egy-egy tánczosnöt meghódítaniok.

Leírjam a tánczot, az öltözeteket: Nem; az elsőről elég annyit mondanom, hogy sehol se láttam ehez hasonlót és hogy az a B. chantinák tánczáról való fantáziám tulszárnyalá. Nem volt épen csunya, nem épen illetlen, Shoddy volt, mely a new-yorkiak előtt még négy év előtt ismeretlen volt, mint a török hölgyek, vagy az új-seelandi uracsok táncza. Az öltözetekről sokat lehetne mondani, ha divattudományt akarnék írni, vagy az idegen fényűzési cikkek csekély megadóztatását álno szánlékomban tárgyalni. Miután a kettő közül egyikre sem gondolok, csak annyit mondok, hogy a pénz és rossz izlés a diadalért látszottak egymással küzdeni.

Házi asszonyukat elveszték szemek elöl, midőn egyszerre hozzánk sietett. Bár széles vállain drága csipkék hullámoztak, és piros karjait villámlo karkötők övezték, egész külsejében mégis volt valami hátrázottan neveltség.

— Önök uatkoznak, mistress, — kiáltott felém, — de miért is nem tánczolnak?

Midőn felelni, akartam valamit, szavamba vágott:

— Ily társaságban, mint ez, egy hölgynek sem szabad a fal szőnyegeül szolgálni. Egy urat fogok önöknek bemutatni Washingtonból, iszonyu gazdag, az utósó héten 195,000 dollárt nyert.

Ellenszegülésem nem használt semmit. Egy hatalmas titánra emlékszem, tánczmeisteri öltözetben, közönséges szivacszerű arcczal, a redőzött fehér vászon falon egész halmaz gyémánttal, pomadé atmoszfírában, iszonyu sok „bocsánatot kérek,” fölkiáltással, melyek ruhám és lábaim ellen intézett merényleteit s számtalan hamis mozdulatát követék a lancier négyes alatt. További emlékezeteim homályosak és a négyes alatt történtek némely dolgok, miket örömezt örök feledékenységbe temetek, befoglalván magát a hatalmas titánt is.

Mielőtt távoznék, egy kis szobába léptem, mely a fényes butorok és széles aranykeretekbe foglalt csunya képek által egészen el volt torzítva. A kevereten egy emberi quartett állt, a ház gyermekei. Mindjárt utánam jött az anya.

— Ön képeinket szemléli? — kezdé. — Igen, tuczat száma vannak festvényeink és nem sokára egész képtárlattal fogunk birni. A gazdagnak kötelessége mindent megvásárolni, amit pénzért csak kapni lehet.

E közben a kevereten ülő quartett ajkain derült mosoly vonult át.

— Itt egy nagy festvény, — folytatá a hölgy, — a híres — ugyan hogy is nevezik a festézt?

— Benson, — kiáltá a quartett a kevereten.

— Igen, Benson. Egy nyugoti származású ember és egy negyeddél olcsóbb, mint a többi. Ama festvény ott, — itt egy másikra mutatott, — nem az én izlésem. Cupido egy — hogyan is nevezik?

— Phiesiche, — kiáltá a quartett.

— Igen, ugy van, — Cupido és Phiesiche.

Azonban most a családi képeket is meg kell hogy tekintse mistress; itt vagyok én. Ne higgye ön, hogy sárga kesztyűm piszkos, a festés egyáltalában árnyat akart rá vetni.

E béli társaságból most helyezük át magunkat a pennsylvanai kövér földre, hol főbadi szállását üte föl a Shoddy-arisztokrácia. Ez olajföldeket és főhelyét, az olajvárost már régebben meglátogattunk és így nem szükséges; második leírását adunk. Sehol sincsenek a hirtelen meggazdagodásnak oly példái még (California)ban se, mint itten. Egy furó czöveket a legbányosabb készetel tevékenységbe hozva, egy föld réteget átfur, az olaj ömlik, a koldusból milliomos lesz. Ily gyorsan a leggazdagabb arany-termő földek se megy. Az olaj városban egy napon egy ur egy leánykába ütközött, kinek félrongyos ruhái már fél év óta nem látszottak a szappannal érintkezésébe jóni.

— Bocsánatot kérek, talán csak nincs ön megsértve, szegény gyermek? — kérdezé, és föl akarta emelni.

— Hordja el ön magát, — kiáltott a leány fölgorva, s leírhatlan büszkeséggel rázta ki rongyait. — En nem vagyok szegény. Tegnap olaj forrást találtunk.

Kevéssel az olaj-források fölfedezése előtt egy özvegy egy ifjú embert gyermekeül fogadott. Ez eddigel valódi utca-gyermek volt, ide s tova bolyongott, almát lopot s a mezőkben lopva a lovak hátra véte magát. Csakhamar kitudt, hogy fogadott anyja a leggazdagabb olajföldök birtokában van. A legnagyobb pénzoszszeget kapta kezéhez, és tőkét tőkére halmozott, míg nem több mint egy millió dollárról rendelkezett. Ekkor földjeit részletekre osztván, eladta egyenkint társaságoknak, de mindig csak oly föltét alatt, hogy minden az olajból származó nyereség felét ő kapja. Ezután meghalt és Tommy általános örökösévé lett. Három millió dollár birtokába jutott és ezen kívül áll részletéből még naponkint 3000 től 6000 dollárig terjedő jövedelmet húzott. Mint gazdag ember, látni akarván a világot, Észak Amerikát beutazá, s mindenütt sajátserűsége, s tékozlásai által ismertette meg magát. A nagy vendéglobben egész sor szobákat bérelt, régibb és újabb barátait fejedelmi bőkezűséggel megvendégelé, s elutazása után utasításul adta, hogy érkezendő barátait az ő számudására lássák el. Chicagóban ötezer dollárért lovakat vásárolt, egy diszes kocsiért majdnem ugyanannyit adott és hetekig föl s alá kocszított az utcákon. Hirtelen megunta e mulatságot és néhány napra elfeledé, hogy fogatja van. Egy reggel azonban kocsisa jónak látta őt e körülményre emlékeztetni.

— Mit akar ön? kérdezé Tommy.

— Akar ön ma kikocsizni?

— Nem, soha se fogok többé kocszizni.

— Mi lesz akkor velem?

— Itt van pénzem, — mondá Tommy és tizszer többet adott neki, mint amennyit a kocsis igényelhetett volna.

— És a kocsi, s a lovak?

— Vidd magaddal, a tied, de most nézz

utána, hogy eltávozzol.

Tiffany pompás ékszerekkereskedésében,

a széles newyorki úton egy parasztos külsejű fiatal ember jelent még, a mi Tommynk.

— Mutasson ön nekem egy gyémántot.

— Itt van egy, Sir, — szolt az ékszerész. Nyolczvan dollár Sir.

— Ily haszon-talanágót látni sem akarok, nagyobbát kérek.

— Engedje meg ön, hogy ezt mutathassam, egészen tiszta kő, 160 dollár Sir.

— Ostobaság, nagyobbát.

Az ékszerésznek volt egy kis borsó nagyságu kőve.

— Egy pompás kő, Sir, a legtisztább vizü, 800 dollár.

— Hallja ön, — kiáltá Tommy, ki már haragudni kezdett; van önnek rendes kőve, ugy hozza elő, ha nincs, mondja meg egyenesen.

Az ékszerész félig vidáman, félig boszusan, legjobb gyémántját vette elő.

— Ez talán tet-szeni fog önnek, Sir? Egy pompás, szép kő, 15,000 dollár.

— Most jó az igazira, — kiáltá Tommy. És e kő valóban legnagyobb, azok közt, melyeket bir?

— Bizonyára, — viszonzá az ékszerész hidegen; de most jó földi, elég időt áldoztam önnek, most már távozhatik.

— Valóban nincs önnek nagyobb kőve?

— Nincs, bizonyára nincs

— Akkor megveszem.

És Tommy egy nagy csomó levél békát előhuzva, valóban leszámlálta a 15,000 dollárt, bankjegyekben.

Ilyen a Shoddy. Kaczagunk fölötte, de neki megvan amaga küldetése. Napjainkban

Pozsony fénykorában.

(Lásd szívegt a 348-dik lapon.)

iszonyu vállalatok iszonyu tökéket igényelnek, és a Shoddy, kinek bóröndje telve van, örömet rész vesz mindenben. Az amerikai orosz táv-irda alázatosán figyelmébe ajánlja magát a Shoddynak, a Pacific vasút-vonal alázatos szolgája. Minden világrészből, hol a földben arany, ezüst, higany, olaj, szén fekszik eltemetve, a Shoddyt kiáltják, és a Shoddy jó, és még gazdagabbá lesz.

Pozsony fénykorában.

(Képpel).

Ott, a honnak nyugoti határainál az a régi fényű, regényes fekvésű város: Pozsony, hajdanában nem ily csendes napokat élt. Már a rómaiak idejében létezett itt némelyek szerint város, s ó vára már a magyarok bejövetele előtt főnállott. Sok-sok fényes napot, s talán még több buszidőt látott azóta; volt Eris almája császárok, királyok és fejedelmek között, a kik bírásáért küzdöttek. — Ott a gyönyörű góth izlésben épült nagy székesegyház: királyaink koronázási temploma; hány nagyszerű jelenetről beszélhetnének e falak! Ott a ferencieknek kisdud, de talán még régiebb temploma és zárójaja, a szobával, melyben Géza király született. E zárda egyházának csucosa, góth faragványokkal remekül díszített tornya, a bécsi híres szent-István-torony mintájára készült, s a maga nemében, műérték véleménye szerint, sok tekintetben felül is mulja a bécsit, természetesen csak az idomok tökélyességében, s nem nagyszerűségben.

E műemlékek még ma is állanak, s Pozsony nevezetességeit képezik, de a régi falaknak, melyek egykor a várost kerítették, ma már alig van itt-ott nyomuk, leszámítván a hatalmas toronnyal ékes sz.-Mihály-kaput, és a mellette levő mély sáncokat, amelyekből még a két-három emeletes házaknak is csak teteje látszik ki.

Képünk Pozsony fénykorában: Mária Terézia idejében ábrázolja. — s az említett védőfalak már ekkor le valának rombolva, ugyanis ezek mindjárt a szathmári béke után ledöntettek, s azóta a város mind jobban jobban terjeszkedhetett, és nyiltabb, szabadabb tekintetet nyert.

A régi vár azonban, fent a bércezen, ropant négyszögű kastélyával, melynek most csak pusztá falai és dűledező csonka tornyai meredeznek ijesztőképen az utas elé: Mária Terézia korában még épen állott. Nyüzsgött benne a sok fényes uri nép, zengett a zene, hangzott a lárma, s a márvány-csarnokban a magyar királyi testőrsereg nyalka dalait pönggették sarkantyúikat. A magyar királyi e várban tartá udvarát. Természetes volt, hogy ehhez képest a főuri rend is ide vonódott, — és így épültek a város díszére a pompás paloták: az esztergomi érseké, Grassalkovich herczegé, s az Eszterházyak, Pálffyak, Batthyányiak, Zichyek stb. urasági lakai.

A magyar szent korona, egész a vár leégetéséig, mely is a francziák által 1811-ben történt, a kir. várpalota északnyugoti tornyában tartatott. — 1741-ben jun. 25-én itt folyt le azon sokat emlegetett jelenet a koronázási templomban, midőn a magyar rendek a tőlük személyesen segélyt kérő szép királynőnek Mária Teréziának életüket, vérüket felajánlották, az ismeretessé vált felkiáltással: „Moriatur pro Rege nostro Maria Terézia!”

Ez időtájtban Mária-Christina herczegasszony, s férje Albert herczeg tolványt itt lakáltak, s Mária Terézia, kivált 1765 és a következő években tartózkodott itt, egész udvarával huzamosan, — körülrajongva a fényes

magyar arisztokrácia tagjaitól, s gyönyörködve magyarjai önfeláldozó, lovagias hűségében.

Ez években igen sokat épült, szépült a város, úgy hogy még a most élő pozsonyi polgárok is örvendve emlegetik ama pompás, zajos, s reájuk nézve arany-időszakot, a melyről annyit hallottak regélni rég sirban nyugovó apáik, nagypapáik által....

Es immár sirban nyugszik az ösökkkel együtt a régi zaj és fény is, — s csak a nagy multak regényes emléke sző virágos fátyolt a romba dőlő vár és hallgatag város föl.

„De jaj csak így jár minden az ég alatt!... Felfogat a nagy századok érc keze Mindent. Ledől már a nemes Ilion, Róma s crös Babylon leomlott.“

Ez az örök idők megváltozhatlan törvénye. De mi azért idézzük föl a fényes mult emlékeit, s lássuk ma legalább képen azt, a mi egykor valóság volt. Értjük főként a ma már romban levő, s akkor oly nagyszerű pozsonyi várat, Mária Terézia királyi lakát.

Palócz vidéki lakodalmak.

(Mutatvány, Réső Ensel Sándor sajtó alá rendezett „Népszokások” czimű gyűjteményéből).

Azt a vidéket, mely Nógrádmegye Pencz helységétől Ipoly mentében Ráros hidig és onnét Karancsnak s Mátrának vonul, magába foglalván Gömör, Heves, Borsod megyék egy részét „Nagy Palóczság”-nak nevezik. Innét írjuk a lakodalmi népszokást!

Ha házasulandó már a parasztnak fia; szülei és atyafiai szétnéznek leány után a faluban, vagy ha kell a szomszédhelységekben. Ha megvan a kiszemelt leány, két-három férfi, köztük a házasulandó is, elmennek leánynézőbe, s az úgy megy végbe, hogy valamely ismerős házhoz látnak be, s oda kigondolt ürügy alatt hivatják a kiszemelt leányt, p. o. dolgozó napon valamely munkának teljesítésére kérik fel, később bevallják a czélt, s ekkor a leány, ha neki tetszik a legény és ellene szülei sem tesznek kifogást, a főkérték teljesítésével beleegyezést mutat.

A leány részéről való beleegyezésnek jele a háztűznézés, rövid idő alatt a leány részéről két asszony megy a nőszülőhöz, köztük a leány anyja is, és látogatás színe alatt szétnéznek, mire az ottaniak örömmel fogadják őket és dicsekedve megmutatnak mindent, a mivel csak birnak, sokszor még azt is, a mit azon czélra másoktól kölcsön kértek. — A jó szűr a recomendatio, ezt a szobába szemészürő helyre akasztják. Háztűznézés után ha az asszonyok elfogadják a megvendégtetést, az jó jel, ha pedig eltávoznak a nélkül, hogy a kenyer vagy dióhoz nyulnának, akkor az bizonyos kosár, a fiu mehet másfelé kopogtatni!

Ha a háztűznéző asszonyok meg vannak elégedve, következik a „kendőlakás” ez az ugynevezett eljegyzés. A leány házához megy a házasulandó egy násznagygyal s ez versben vagy prozában megkéri a leányt, az kezét fog a fiúval s kicsereleik kendőiket. A fiu pénzt, a menyasszony pár rozsmaringot ad kendőjével, s csere után lakonáznak.

A kendőlakás éjjel végződik s a menyasszony elkiséri vendégeit egy darabon, és bucsuzáskor azok pénzbeli ajándékait elfogadva, a völegénynek kendőben diót, almát ad, mely kendőben viszont a fiu süteményeket tartozik két asszony által küldeni.

A kihirdetés előtt az esküvő napja meghatározatik, az rendszeren hétfőre esik, de előtte csütörtökön a násznagy még meglátogatja a menyasszonyt és megkéri. Az ily házaságok az

ujborra s farsang elejére esnek. Esküvés előtti szombaton viszik a menyasszony ágyi s más ruháját kocsihoz a völegényhez, a kocsiok ilyenkor leiszák magukat, és a felvigyázó asszonyok vígan énekelnek, kurjongatnak a kocsi hátán.

Esküvés napján a menyasszony házához a vöfély küldetik ki, ez hívja őt templomba, s szép mondókájára kezébe bokrétát, fokosára szalagot kap. Külön bokrétá küldetik a völegénynek, ki menyasszonyát a násznéppel templom előtt várja be. — Itt áll a cigánybanda is, mely esküvő után a násznépet zeneszóval kíséri a menyasszony házához, hol táncz s utána lakoma deríti fel a társaság kedélyét.

Szivreható a menyasszony búcsuztatása, a völegény, hogy el ne érkekenyüljön, az udvaron várakozik, a vöfély vezeti ki hozzá a menyasszonyt s vele háromszor megkerüli őt, és valahányszor szemközt jó, kalapjával legyinti meg menyasszonyát a völegény. — Ezután felszalagozott a kendőzött lovakon elhajtanak, a legényesség fazekat, cserepet csapdos a kocsierekekhez, s azt kívánja, hogy a menyasszony forduljon fel, mi néha meg is történik.

A völegény házához érve, a menyasszonynak napa mézet nyújt neki, abba ő ujját mártja s leszopja, ennek jelentősége, hogy az élet edes legyen. A szobában a vöfély köszönti, s a menyasszony megcsókolja a háziakat, aztán a konyhába lép s ott gazdasszonykodás jeleül az ételeket megkeveri, itt is lakoma van, az áll huslevesből árpakásával, ez az ugynevezett „magaleve” — káposzta, tyukleves metélttel, paczal édestejjel, kocsonya, pecsenye a főételek, de ezekből a szemérmes menyasszony nem eszik.

A menyasszony fektetése is ceremoniával jár. A vöfély három égőgyertyát vesz ujjai közé, és vezeti a menyasszonyt az ágyhoz, hol a völegény várja, ennek csizmáit lehuzza s fejéhez üti, fogadván, hogy többé meg nem sérül. Lefekvéskor egy asszony jelen meg, megforgatja rajtuk a dunyhát s azt kívánja, hogy a hánszor megforgatta a dunyhát, annyit évig legyenek magtalanok. (A palóczoknál szegyen, ha a menyecske hamar megszaporodik). Ide: z ágyba hordják a menyasszonynak az enniavalt, herőket, mákosmézet, serentőt, sült tyukot, bort stb. Reggel öt óra felé ének-szóval keltik föl őket az asszonyok s felkötik a menyecske kontyát, föllillesztik fejkötőjét s völegényére is ráadják a jegyingeret.

A násznép, mely egész éjen át mulatott, reggel templomba kíséri az ujházásokat, s ezek lelkészüknek az avatásért kalácsot és marhanyelvet visznek. Visszatérve a hérészeket (vendégek) fogadják, hérészeknek neveznek minden ily látogatót. — A hérészebe menő, onni inni valót visz magával s keresi vele a menyasszonyt, de azt elbujtatják s csak egy kitömjött vázt hoznak elé, a hérészek tagadják, hogy az a menyasszony lenne s sok ingerkedés után jelenik meg, kezét fog a hérészekkel, kikből jénzt kap. A hérészek ebéden marasztatnak s hogyha távoztatni akarják őket, tüzre paprikát szokás hintetni csintalan gyerekek által, az azután a kifüstölés.

A násznép egyik kedvenc étele az örömkalács 14 itezu lisztből készült pástétom. Szokott ajándék is osztatni. — A hérészetes több napig tart stb.

(Beküldő Jankovich Vincze öngala Galábocsról).

R. E. S.

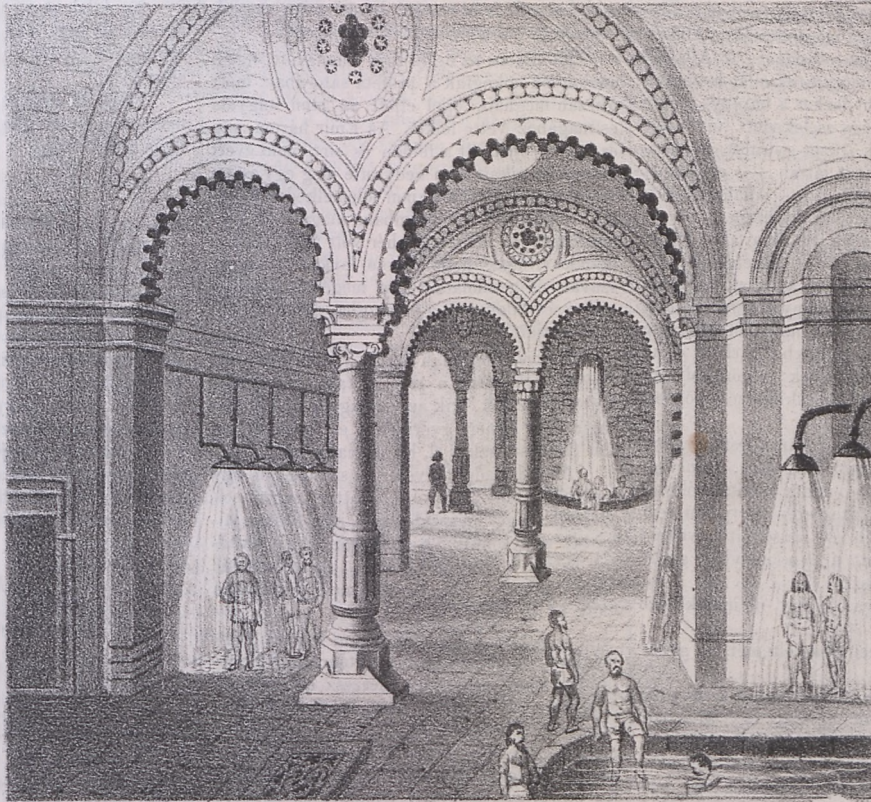
Arab költők Abd-el-Kaderről.

Abd-el-Kader, a volt emir nove most, a francia császár algieri utazása következtében, ismét közbeszéd tárgyává levén, tudós fran-

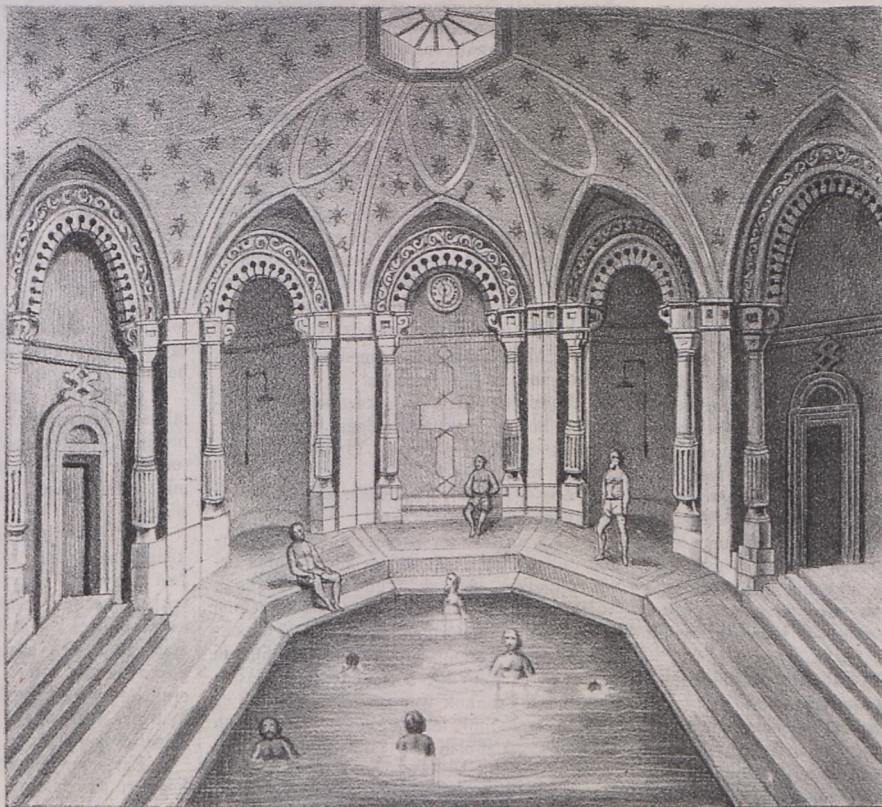
cziaák és angolok vetélkednek egymással az Abd-el-Kadert illető arab források kizsákmányolásában, annyira, hogy csak az első legjobb Revuet vagy Review-et kell kezünkbe venni, hogy az ezeregy éj regéibe mélyedjünk. A keleti költészet a legkomolyabb politikai eseményeket is a holdsugáros rege alakjába képes öltöztetni. Azonban engedjük most a hírneves emir honfitársait beszélni.

A „Review“ben egy tudós angol, arab források nyomán következőleg ecseteli Abd-el-Kader emírnék Cheddad fiának, a Beni-Abok törzsből származott szent Marabutnak születését:

„Szép volt a nő (Abd-el-Kader anyja), kinek a megjósolt gyermeket világra kellett hoznia; arczsine fekete, mint ében fa, szemei oly ragyogók, mint az est csillaga. midőn a mekkai tóban visszasugárzik, fogai oly fehérék, mint az égből hulló hó, oly erős, hogy a pálnát tövestül képes lett volna kihuzni a földből, hangja oly édes, hogy a Sakált is megszelidíté. Szép volt a nő, homlokát az angyalok csókkal illették, a zephírek irigységből verekedtek. mivel mindegyikük előbb akarát meglegyinteni — és ime, egy napou a hegyek eszókát vízhangoztaták: egy fiu, egy fiu! és a sivatagok oroszlánai üvölték: egy fiu! egy fiu! fölnyitá szemeit, azok hasonlók valának a tüzgolyókhoz, a bölcsesség szólt belőlük, karjai föl emelkedtek, mint egy verekedésre, melle egy sziklához hasonlított, tekintete a har-

A budai gőz-ráczfürdő hűtő helyisége.

A budai rácz-gőzfürdő medencze-terme.

(Lásd azö. a 350. lap).

czost árulá el, az ellenség rémét; hasonlított Izmaelhez, ki szent, miként a próféta.

Miután Abd-el-Kader három éves volt, ajkain túlradt a bölcsesség, a korán mondatait könyv nélkül tudta, és az ország legbölcsőbb emberei meglepetve hallgaták beszédét, mely úgy folyt, mint Kodrun völgyének patakjai.

Egy napon a sivatag szélén ült, elmerülve és elgondolkozva, mert Allah szelleme szállt reá; egyszerre a távolból az ches zsákmányra rohanó oroszlán üvöltését hallá. Könnyű lett volna hü paripája segélyével menekülni; de ülve maradt, az igazi mozlim nem menekül a veszélytől, hanem szembe száll vele. Az oroszlán nem sokáig váratott magára, szilárd és meggondolt lépésekkel, mint egy fejedelmi emir, midőn győzelemre megy, törtelőre.

— Te, kutyák kutyája, hogy merészkedel rám támadni, kitérjek utadból, tedisznök disznaja? Allah nevében parancsolom neked, hogy távozzál, mert nem kívánom véredek és kegyelmet adok neked.

Igy szólt a próféta fia, kit itt Abd-el-Kadernak neveznek. — Az oroszlán — óh, vaksággal verte meg őt Allah és es elzárta füleit, hogy ne halljon, — háirozatlanul megállott, és nem tudá: jobbra menjen e vagy balra? — Ekkor a próféta megharagudott, mert az ő türelmének is van határa, az oroszlánra rontott, kard és puska nélkül, üres kézzel lépett a sivatag szörnyéhez, mely düh-

tajtékot hányva, szeméit vérben forgatá, bosszura hátározá el magát, füleit magasra hegyezé, készen tartván éles körmeit, mint meg anynyi kardot, a proféta megontására. Abd-el-Kader megragadá az oroszánt, s Allahlól nyert erejével a nyomorultnak állat leszakítá, és könnyűséggel, mint farkas a bárányt, tépte darabokra, s miután így cselekedett, szívét egy éles késsel kivágván, tüzet gyújtott és megsüté. A férfiak kik ezt látták — s ezek közt volt Abd-el-Kader atyja is — Allah dicsőítővén, látták hogy ő Allah profétája.

A sivatagok rémévé lett, lábai alatt ingott a föld, az oroszlán elrejtőzött közeledtére. És a mikor tizenhárom éves volt, a férfiak utjontak a völgyekben, a sivatag leányai öröm dalokat énekelték. És esoda történt, az égből tüzoszlop szállt alá, s a moshér lángokba burkolá és az égből fekete felhők szállottak le, körülkölyvén az ő testét, mint a napsugarakból szőtt köpeny a profétáét körülkölyvén.

Ki lesz a szerencsés, ki arra lesz hivatva, hogy saruinak szalagját megoldja, homlokának verejtékét letörölje, midőn a csatákból diadallal tér haza? A sivatag szép kertjében nem volt atya, ki szívében így ne sóhajtott volna: — Legyen áldott a nap, melyben gyermekemet sátorába viszi.

És nem volt anya, ki így ne miádkozott volna:

— Allah, örömet adom éltetem, ha gyermekem elviszi.

Midőn Abd-el-Kader tizenhat éves volt, Shir-el-Melechtől nem messze, egy sátorban élt egy ember, ki beteg volt, lábát egy oroszlán tépte meg, küzdés közben: Abd-el-Kader ehhez ment — egy pénteki napon — egy hónappal ama nap emlékezete előtt, melyen Mahomed proféta első nejét elvette, és így szólott hozzá:

— Cham-ben-Eli fia, hallj engem, van egy gyermeked, a világ, mely őt látta, azt mondja, hogy oly szép, mint a proféta húrjai, oly kegyes, mint Fatime. Tíz tevét, 100 erszényt, 20 kecskét és annyi fegyvert adok neked, amennyit akarsz, add nekem nőül Mirzáht. És a férfiu, ily megtiszteltetésre nem lével elkészülve, nem tudott mit felelni, így szólott:

— Látod, én nyomorult ember vagyok, a puszták szörnye rongyokra tépte lábaimat, hogy nem mehetek, és egész életemen át nem fogok mehetni, és te mégis gúnyolni jöttél engem?

Es Abd-el-Kader így szólott:

— Ugy legyen a lelkem rongyokra tépve, mint a te lábaid, ha nem komolyan beszélek.

Es a férfiu így szólott:

— Oh, Emir, rabszolgád leszek, ha komolyan beszéltél.

Három napra, miután ez történt, 100 fekete harcos a menyasszonyért jött, hogy elvigyék az Emir házába. A hegyeken nyolcz napon keresztül égett a tűz, a czimbalom és a sip-hangok elnémultak, és az ország legszegényebbjét megvendégeltek drága hussal és olivákkal, narancsokkal és szőlőkkel. De Abd-el-Kader mégis szomorú volt, szívének nem lehetett örülni, csak kevesen tudák, hogy miért szomorkodik. Midőn ugyanis menyasszonyát sátorába vitte, Mirzáh, ki oly szép volt, mint a nap, mely keleten születik, lábaihoz borult, és airt.

— Miért sírsz te, Mirzáh? kérde a proféta. És Mirzáh nem akart beszélni.

Ekkor Abd-el-Kader megharagudott és a profétára esküdött, hogy semmiye teendő, ha nem fog beszélni. Es Mirzáh így szólott:

— Oh, uram, én nem vagyok méltó, hogy rabszolgáidnak nevezz, nem vagyok méltó, hogy hős kezéd érintsen, mert tudd meg uram, szemeim már egy más férfiu látták, és teste-

met egy giatr bünös keze érinté, Allahra esküszöm, akkor még nem tudám megkülönböztetni mi a jó és mi a rossz, de méltatlan vagyok arra, hogy rabszolgáidnak nevezzenek.

Es miután az öröm zaja elhangzott, sirató asszonyok zokogtak a proféta sátorában, mert Mirzáh meghalt, éjjel eljött az isten angyala és magához vette lelkét. Az Emir három nap és három éjjel ült a földön és sirt, nem evett semmit és ajkait nem nedvesíté meg egy csöpp viz sem; a negyedik napon fölemelkedék a porból, megfürdött a folyamban, magára ölté fehér köpenyét, mely oly fehér volt mind az éden fáinak virágai, holló fekete lovára ült, mely szavait és gondolatait úgy megérté, mint az ember és kilovagolt a sivatagba, követve 300 hű barátjától.

Es kivonulásának napja végzettes lett a giatroknak, mert a proféta karja sok százat leütött közülök, kik az országba törtek, haragja nem kimélt gyermeket és asszonyt, az élet füstint omlott el, ha az giatré volt.

Abd-el-Kader egyszer a sivatagban egy sátorban aludt, sok vért ontott e napon, sok száz ellenséget megszalasztott, még többen jaggattak megcsönkítva a sivatagon, vagy fekiidtek halva, a forró homokban, eltemetetlenül. Ekkor álom jött reá, Mirzáht, nejét látta maga előtt, ki így beszélt:

— Emir! Allah küld engem hozzád, hogy megjósoljam neked, mi fog történni a jövő napjaiban. Lásd, te nagygyá leszesz az emberek szemében. Nevedet a világ legelső hőseinek nevei mellett emlitendik, Bonaparte Napoleone mellett: jövend egy nap, mikor Napoleon hambaiból szelleme föltamad és egy új Napoleon fog ülni Franciaország trónján: ez testvérisülni fog a mozzimmal, a Padishaht megszabadítandja a muszkók járma alól, testvéreinket száz csatában fogja vezérelni és a félhold fényét újból ragyogóvá tenni. De rád, ő proféta balsors vár. Sok ezer giatr által meg fogsz veretni, végül legyőzettel fegyverek által. De ne panaszkodjál, Napoleon új fényre segítend, ne ved viszhangozni fog a hegyeken, az anyák diadaláról fognak énekelni gyermekeik bölcsője fölött és neveddel ezer győzelemre fogják vezetni törzsünket.

Midőn Abd-el-Kader fölébredt, hadvezéreit egybegyűjté, s e jóslator közölte velük. Tanácsolák neki, hogy egy fogoly franciaia tisztet hívasson maga elé és kérdezze meg tőle, hogy hol van Napoleon tulajdonképen. Maupertins százados elbeszélte az Emirnek és kíséretének, hogy a nagy Napoleon örököse Hamba tanul, és emlitést tett a kongressus határozatáról is, melynek első pontja a Napoleonokat örök időre száműzi a trónról.

— Allah nagy, és Mohamed az ő profétája. — hangzott az Emir vigasza.

Maupertins kapitánynak szabadságot igért, ha becsületszavát köti le zálogul, hogy Napoleonnak egy levelet elviend Hamba. A kapitány ezt megígérte.

Abd-el-Kader Franciaország jelenlegi uralkodójához e sorokat írta:

„Te, a gyász és balvézget felhőibe burkolt csillag, téged üdvözöl az Emir, kinek nevet rettegik a giatrok. Tudd meg, Allahnak — legyen dicsőítve az ő neve — tetszett nekem értésül adni, mik történendnek a jövő napokban. Jövend egy nap, mikor le fognak hullani bilineseid és félhüllik hörtönöd ajtaja, Allah kegyéből a Frankok trónjára fogsz ülni, és ez Allah akarata: mit tehet a győngye ember Allah ellenében! Abd-el-Kader elfogott rabszolgád leend, de Allah elhatározá, hogy te a győzelem fényét adod a mozzimnak, a proféta nevé dicsővé teszed, és a proféta szolgáit új diadalra és új fényre segítend. Ha Allah akarata teljesülni fog, akkor ne feledd, hogy Allah föl-

emel, Allah lealáz, tőle származik a győzelem, ő dönt a rabszolgaságba!”

Es Allah szava teljesült. Nyolcz évi harc és vérontás után Abd-del-Kader Bugeand marsall hadi foglyává lett, a februári forradalom előestéjén.

Hogy az álom és Mirzáh jóslata mennyire menend egészen teljesedésre, a legközelebbi jövő fogja megmutatni.

— y-d.

A budai ráczfürdő.

(Képpel)

Lapunk mult számában részletesen leirtuk ezen pompás új gőzfürdő helyiséget, minőhöz hasonlót sem hazánk, sem a birodalom nem képes felmutatni, — de sőt egész Európában hasztalan keressük párját. E mi Heinrich J. orvos urnak nagy dicsőségére, s hisszük anyagi hasznára is szolgálend.

A két rajz fölseje a pompás hűtő helyiséget tünteti fel: az alsó pedig a nagy medence-termet. Mindkettő észszerű kényelemmel és fényvel van díszítve.

A nagy oceán.*)

(Földrajzi és kereskedelmi tekintetből).

„Nagy Oceán“ ez a leghelyesebb neve azon tömérdek víztömegnek, mely Japan és Kamtsatkából a Tüzföldig (Feuerland) és Sitchától Uj-Seelandig terjed.

Valóban nagy az: mert a többi tenger mind együttvéve, alig haladja meg terjedelmre nézve; s sötét éj van az egyik végén, midőn a másikon a verőfény sugárik vissza hullámain!

Déli tengernek is nevezik, mivel Magellan délről jutott el hozzá — csendes tengernek is, mivel a nagy tengerészvitorláit mindig a legkedvezőbb szél duzzasztotta; — de mily helytelen mindkét elnevezés oly oceánra nézve, melynek nagyobbik fele az északi félgömbön fekszik, s melyet nem ritkábban, mint bármely más tengert, iszonyu viharok látogatnak! A nagy Oceán határait kelet felé Amerika meredek szirtpartjai képezik: nyugot felé pedig azon vulkáni sziget-lánczolatok, melyek Japan és Lju-kjutól Philipina, Szilolo, Uj-Guinea, Uj-Írland, Salamon, Uj Hebridák és Norfolk szigeteket Uj-Seelandig és a Chatam szigetig nyulnak el.

A nagy Oceán a határai által körülvelt medrén fölötte sok sziget fekszik elszórva, mint a csillagok az égen. Többnyire csoportokká egyesülnek, s egy-egy nem ritkán, mintegy elhagyva a többiekét, uszni látszik a mértelen víztömegben!

E szigetek száma sok százra megy, de lakható összerjedelmük nem nagyobb a kis belgiumi királyságnál. — De a teremő és kis területre bőven ömlészté áldásait, s dúsán, mint sohol másutt, ékesíté természeti szépséggel.

Itt 14.000 lábnyi hegyek merészen emelkednek az ég felé: vulkánok, sziklahátak, alpesi nagyságu hegynyilások: ott palma ligetekkel ékesített róna szigetek morúlnak fel, korral-telepekkel széleiken. Schol a világon nem egyesülnek bazaltok, zuhatagok és ritka növények oly bájós, schol a tenger és hegyek oly nagyszerű képekké: schol a magasztos és kellemes nem vegyül össze oly szípen, mint e sziget-csoportokon!

Ezt könnyen értjük, ha meggondoljuk, hogy itt ezredek óta mindenütt vulkáni erők

*) Hartwig „die Inseln des grossen Oceans“ című munkája után.

működtek, rombolólag és alkotólag; hogy mindenütt szilaj hullámozat korbácsolja a partokat, mely ki vájja a sziklát, feldulja a burány (korall)-törzst és a hegyes szigeteken mindenütt zuhatagok ádáz robajjal rohanak alá, meredek sziklafalakról a mélységbe!

Ha meggondoljuk továbbá, hogy e szigetek kevés kivétellel meleg, verőfényes földövhöz tartoznak, mely ép oly kedvező a vizalatti burány-növényzetnek, mint a hogy nagy és meredek sziklafalakai is a hegyek tővéből felnyúló sudarfák lombozatával eltakar!

Ily csodás természeti erők öszmüködése által történhetik csak, hogy a nagy Óceán szigetei aránylag kis területen a szépek és nevezetesen bámulatos bőséget és változatoságát tüntetik fel, mely egyaránt igézi le a művész szemét, mint busásan elégíti ki a természetbúvár tudvágyát.

Földtani tekintetből e szigetek két különböző képlethez tartoznak. A magas fekvésű szigetek, melyek a főcsoportokat képezik, vulkanicus természetűek és a föntírtett határon belül bazalt-vázból állanak. *)

E képletek a legkülönbözőbb alakokban fordulnak elő: az egyszerű vulkani kúptól, szép hegyvilásokkal és rovátkos csúcsokkal bővelkedő, hasadékos hegységekig. Korra nézve is különbözők. Itt a kerekded alakok ifjkoról tanuszkodnak, ott a hegyes gerinczek és kivájt hasadékok évezredek működését árulják el. — E szigeteken egykoron sok tüzkádó hegy volt, melyek közül jelenleg csak néhány a hawaii-, Tofoa, Amargura és az északi Lindrona szigeteken hány még tüzet. A nagy óceán szélén ellenben még most is emelkednek mindenütt tüzkádó hegyek. Amerika déli széleitől kezdve a 60° éj szélesség alatt fekvő Haemaenig, az aléuti és kurili lánczokat hosszában Japan, Lju-kju, a Philippina, Uj-Guinea és az Uj-Hebridákon végig; egészen Uj-Seelandig. Mily ellentéte ez az atlanti tenger medrének, melynek szélein aránylag kevés vulkán van!

Általában úgy látszik, hogy a nagy óceán területe jelentékeny vulkani működések színhelye volt. Nagy területek mindinkább mélyebben szülyednek, mások meg folyást magasabban emelkednek ki a víz színe felé. — Puynipet nevű és a caroliniai csoporthoz tartozó szigeten több régi pogány templom most víz alatt áll és régi gyögutakok most csónakáznak. —

Honden nevű szigeten a Paumotu csoportban ellenben óriás Tridacna-kagylók azt árulják el, hogy itt a part majdnem 2 lábbal magasabb lett. — A Hawaii csoporthoz tartozó Oahu szigeten az emelkedés oly gyorsan történt, hogy a tenger néhány év alatt két ölnyire emelkedett. — Husz év alatt Honolulu kikötőjébe vezető riff-csatorna 3 lábbal apadt. E tüneményről még számos ily példát is lehetne felhozni, de itt csak azt jegyezzük meg, hogy az újabb tengeri utazók több szigeten a sziklába bizonyos jöyeket véstek, melyek által ez érdekes tünemény pontosabban észlelhető lesz. A tudományos észlelés még a földalatti tűz titokteljes működésének fátyolát is föllebrent.

Földrendülések is gyakran éreztetnek némely szigetcsoporton, és az amerikai contiens rengésének hatása messze, a nagyvilág-tengerre is kiterjed.

A Sandvich szigeteken érezték utórezgését ama földrengésnek, mely az e szigetektől ötezer tengeri mérföldnyire fekvő Valdivia nevű kis várost (Dél-Amerikában) az 1837-iki év november havában, romba döntötte.

November 7-én delután a tenger nagy sebességgel apadt le a honolulu kikötőben, mi

fölött az ott tartózkodó idegenek megrémültek, attól tartván, hogy a víz visszaroohanása annál borzasztóbb lesz; a benszüllöttek pedig újjongatva követték a visszavonuló vizet, gyűjtögetve a hátra maradt halakat és kagylókat.

— A tenger mintegy 8 lábnyira apadt, de nemsokára oly sebesen tért vissza, hogy 28 percz alatt rendes magasságát érte el, mire ismét 6 lábnyira apadt és rövid időn ujra még az előbbi áradásnál néhány hüvelyknyivel magasra emelkedett. — A tenger e hullámozásai a következő nap déltájáig folyvást tartottak.

Még jelentékenyebb volt e tünemény a közel fekvő Hawaii és Maui szigeteken, hol több ember: életébe is került. Maui szigeten a tenger vize 120 lábnyira vonult hátra, hogy nemsokára hirtelen óriás hullámokban rohanjon vissza, a házakat, fákat, és vízijárműveket összezúzván. Kahului falunál is a lakosok újjongatva követték az apadó vizárt, midőn az hirtelen megfordult és mint egy magas fal megtörődva visszafelé zajlott, és fából épült házaikat szétrombolta. — Csak a sziget lakosok amphibiumi természete, melynél fogva az uszában a halakkal versenyeznek, mentette meg életüket. — Mind a mellett ketten belehaltak a vízbe, a megmaradtak pedig elvesztették minden ingóságukat. —

A Byron öbölben nagy embertömeg gyűlt egybe valami vallási ünnepelességre, midőn estéli 7 óraker a víz egyszerre visszazorolni kezdett annyira, hogy a kikötő nagy része nemsokára egészen száraz lett.

A bámészködő nézők a parthoz csődültek, hogy a ritka tüneményt lássák, midőn hirtelen egy óriási hullám zuva hómplgyött a part felé, és a viztükör rendes magassága fölé 20 lábnyira emelkedvén, a partot elárasztá. Két kis faluban 66 ház dől romba és 11 ember veszté életét. — Ez óriási hullám a kikötőben horgonyozott angol hajó födelzetét is elárasztá, és mihelyt e hajó legénysége az iszonyu megrázkódást kipihente, csónakokra szállt, és még sikerült neki több végveszélyben forgó ember életét megmenteni.

Az 1841. év május 17-kén hasonló tünemény jelentkezett, melyet Kamsatka partjain is észleltek.

Az alacsony vagy sík szigetek, melyeknek alapját corral zátonyok képezik, és a nagy óceán mélyéből emelkedő szigetek második osztályát teszik, egészen más módon keletkeztek és egyszerűs mind más anyagból alkotvák, mint a hegyes vulkani vagy bazalt és láva szigetek; amazok tudniillik nagy részt mésztömegekből állanak, mik szerves erők eredményei. —

Bár e korallszigetek képződése igen érdekes, és területük jóval nagyobb amazokénál, még is sokkal jelentéktelenebb, minthogy alig tizedrészüket termékeny.

A Carolina, Mulgrawe, Paumotu stb. szigetcsoportok, melyek a mapparól itélve, oly nagyoknak látszanak, közelebről megvizsgálva egészen jelentéktelenné válnak. —

A nagy óceán áramlásait sokkal kevésbé ismerjük, mint az atlanti tengerét. A víztömegek a forró-övszélességén belül nagyrészt itt is nyugoti irányban özőnlenek ugyan, míg nem Azsia és Austrália szárazföldjei más utakra térítik. Egyik részük azután Délre Uj-Hollandia és Uj-Seeland közt foly; a másik rész a délázsiai szigettenger csatornáin keresztül az ind Óceánba ömlik; a maradék pedig a kínai tenger szélén észak-kelet felé fordul, a japáni szigetek partjait mosván és aztán az északnyugoti szelek befolyása alatt a nagy óceán északi részébe terjeszti szét meleg vizét. Ez ugynevezett Japáni áramlás itt épen azt a hatást gyakorolja, mint a Golf-áramlás, az északi atlanti tengerben, tudniillik mérsék-

keli a climát: ez az európai partokét, amaz pedig okozza, hogy Amerika északnyugoti partjai sokkal mérsékeltébb éghajlattal bírnak, mint ugyanazon szélességben fekvő keleti partjai.

Csak hogy a japáni áramlás befolyása az éghajlatra sokkal csekélyebb, mint a golfé, mivel víze, nem úgy mint ezé, mely előbb egy melegvívi benttengerben átmelegszik, a hosszabb uton mindinkább meghűl. —

A déli jeges tengerből is nagy hidegvízű áramlás nyomul észak-keleti irányban a nagy óceánba. mely az amerikai parton Chiloe szélességében két ágra oszlik, egy északira és egy délre.

Az utóbbi a part hosszában a Tüzföldig foly, és azután a Horn foka körül az atlanti tengerbe.

Az északi ága ellenben nagy sebességgel ömlik el Chiloe és Peru partjai hosszában, honnan aztán a Galapagos körül az egyenlítői folyással együtt nyugot felé siet. Ez áramlás segítségével a hajók 8—9 nap alatt Valparaisóból Callaoba, 4—5 nap alatt, innen Guayaquilba mennek, holott a visszamenetelre gyakran ugyan annyi hét szükséges. Ez áramlás az, mely a Perui partok kisebb légmérsékletét okozza, a brasíliaiával összehasonlítva; bár az Andes-hegyekről leereszkedő légáramlásoknak is nagy befolyást kell tulajdonítanunk. — Csak is e folyás lehet oka annak, hogy a Galapagos szeleit nem képezik élő koralltelepek és mint hogy az ottani egyenlítői tenger melegségét gyakran egy fokra meghűti, mely légmérséklet mellett a korall nem tenyészhet.

Ezen nagy fontosságú áram, Humboldt-áramlásnak is nevezetik, mivel a nagy természetbúvár volt az első, ki pontos hőmérő mérészek által légmérsékletének különbségét a határos vizekhez képest meghatározta, és ez által éghajlati fontosságát ismertette.

A nagy Óceán közép mérsékletét egész bizonyossággal még nem ismerjük, min nem csodálkozhatunk, ha meggondoljuk, hogy e ropant tengert még aránylag kevés nagy természetbúvár járta be; de annyit még is mondhatunk, hogy a mérsékelt és hideg övön egyenlő szélességi fokok alatt 2—3 fokkal hidegebb, mint az atlanti tengeré. —

A forró égőben, különösen az északi szél. 10° és déli szél. 10° közt, ez áramlás, távol a tenger partoktól és a hol nem hűtetik meg hidegvízű áramlások által, több ezer négyszög mérföldekre terjedő területeken át bámulatos egyenlő mérséklettel bír. A mérséklet ott az egész éven át a víz felsőbb rétegein 27½—29° levén, a különbség a nap különböző részeiben alig észrevehető. Csak oly bámulatos nagyságu tenger tüntethet föl ily egyenlőséget, mert a változatlanág a magasztosság jellege!

Azon ár, melynek hatalmas hullámozásai az egész földgömböt megkerülik, naponként kétszer mutatkozik a nagy óceánban, mivel csak ezen óriási tenger bír a szükséges területtel, a nap és hold teljes vonzerejére.

Ha a Bristol-öbölben a dagály 70 láb magas és az Uj-Skócia és Uj-Braunschweig közt fekvő Fundy-öbölben nem ritkán oly hirtelen támad, hogy a legelő marhát utóleri és magával sodorja, e tüneményeket a nagy óceán okozza; mert ha a közepén csak oly nagy szárazföld volna, mint Afrika, miáltal az árhullám képződése meggátoltatnék, akkor a dagály az atlanti óceánban sem nyerhetne oly magaságot.

Ekkép gyakorol a földgömb bármi pontja befolyást a logtávolabbi részekre is, és a föld és tenger közti viszonyokban bármi jelentékenyebb változás nem gondolható anélkül, hogy az éghajlat és a szerves élet is egyszerűs mind ne változzék. A mi csekély létezésünk is ezer meg ezer egymással ellentétes befolyástól

*) Uj-Seelandon gráuit, pala és kőszén is találtak.

függ, miknek eredete részint ellenlábasaiknál keresendő; s az ember is, — ki az idő folyamában egyszer épen úgy el fog enyészni, mint előtte sok más teremtmény, — csak meglehetősen tünény a planeta életében!

Maga a nagy oceánban a hullámok csekély magasságuk, minthogy az egész keleti Polinésiában csak 2—3 láb, Samsánál és a Fidschi-szigettengerben 4—6 láb magasságuk. Mégis nagy befolyással vannak a zátorok (Riffe) növekedésére és a burány-szigetek part-képződésére.

Az oceán hullám verődésén kívül még a szelek is nagy befolyással vannak a partok képződésére, minthogy a parti homokot gyakran egész halmokká hordják össze.

Polinésiában az év legnagyobb részén át a passat — vagy rendes délkeleti és északkeleti szelek uralkodnak, kivéve azt az övet, mely 5—7 foknyi szélességben az egyenlítő mindkét oldalán terjed el, és mely a szélsősünek és váltó szeleknek van kitéve. A téli hónapok alatt a nyugati szelek szoritják el a rendes passat-szeleket és az oceán ama részén fújnak, mely az egyenlítőtől 15—20 foknyira fekszik, és keletre Pallmotuig terjed. — Nagy viharok és gyakran forgó orkárok szoktak a szelek tartama alatt dühöngni, melyek nappal észak vagy dél felé, ide s tova vándorolnak.

A nagy oceán saját termékei sokkal inkább csalogatták a merész tengerész legátólabb részeibe is, mint a kebléből kiemelkedő számtalan szigetekéi. Legóriásb lakói: a busa szökető vagy fizéter (Physeter macrocephalus),

mely leginkább a melegví nagy vizekben barangol, és a bálna vagy cet két faja az északi és déli bálna (Balaena mysticetus és australis), melyek északi és a hidegebb dél részeiben tartózkodnak, gyakorolják a legnagyobb vonzerőt, az őket hajhászó tengerészre. — Száz meg száz hajó, ezer meg ezer vadász követi folyton e tengeróriások nyomdokait, vagy várják Chili és a Patagonia szirtes öbleiben, hová fadzanai járnak. — A czetahalász nélkül a nagy oceán nagy részét még most is mély homály boritáná; e merész vadászkönl senki sem tett többet Polinezia népeit alávétni az európai szokások és műveltség befolyásának, vagy talán helyesebben mondvá: — azon ós népek demoralizációjára! A czetvadászok nélkül a hittérítők nehezen terjeszthették volna ki hatáskörüket ama távol régiókig. A czetvadászoknak köszönhetni, ha Honolulu-és Lahainában (Sandwich-szigetek), Apia és Pago-Pagoban (Samoa-szigeten), Paepiti (Tahiti-szigeten) és Levukában (Fidschi-szigeten) kezd némi műveltség ébredeni. Az egyes szocietásokon mindennél találunk az ő nyomaikra és mindenütt észreveszszük befolyásukat a jóra, valamint a rosszra is!

Azon bálna fajokon kívül, melyeknek zsírbősége csalta magára a vadász gyilkoló szigonyát, még több nagyrészt ismeretlen faj barangol a nagy oceán vizeiben, kis falkában jár a pupos bálna (Balaena gibbosa), melyet csak ritkán talál a vadász, gyakrabban a fekete cselle (Delphinus melas), melynek fölfelé hajtott szájszöglete mosolygó, szelid kinézést

ad neki, holott épen oly vérszomjas, mint a többi fajtestvérei: továbbá a gyilkoló kardos cselle (Delphin orca), melynek megjelenésén a vadász örövend, mivel hite szerint a czetahal közelletét jelenti.

A nagy oceán halfajai hasonlóak az atlanti tengeréihez. A melegebb övekben itt is ezüst szárnyú és kékpikkelyes repülő halak csillogva emelkednek a levegőbe és melyeket itt is a Sárdatin-hal (Scomber pelamys) és a kúr (scomber Germon) üldöznek a vízben; a víz színe fölött pedig melegví és fregat-madarak.

De ne sajnáld őket; hisz ők is ragadozó állatok, melyek ugyanazon gyilkoló vágygyal és telhetetlen vérszomjijal üldözik a nálunk gyöngébb teremtményeket; de bámuld mily csodálatos módon ellátá őket a teremtő sajtáságos kettős éltökre! Úszó hólyaguk oly nagy, hogy mikor egészen kivan feszítve, majdnem az egész hasüreget betölti, és hogy még könnyebbek legyenek, szájuk hártýával van ellátva, mely a kopolytük által felúvható. Nagy, szárnymentű melluszonyaik ellenben, melyek az uszást nehezitenék, parányi kis helyre húzódnak össze a vízben, és úgy minden lehető esetről a logbölcsében van gondoskodva. — A repülő hal nemcsak rendkívül érdekes természeti tünényt nyújt a tengerésznek, hanem finom eledil szolgál neki. Az éji homályban a hajókötökre aggatott lámpa fénye legbiztosabb esel a röplőlóhalat a fedélzetre csalogatni

(Vége következik.)

TÁRSASÁG.

Egyletek és közzétézetek.

* Kisfaludy-társaság. A Kisfaludy-Társaságnak júl. 26-án tartott havi ülésében új alapítóként id. Kubinyi Ferenc ur, m. akad. t. tag jelentett be, kit ez alapítványtételre a Társaság házasznu működésén kívül azon ifjúkori barátság indított, mely őt egykor Kisfaludy Károlylyal összefűzte. Ugyan ő az „Aurora” létrejveteléhez mint alapító, nevezetes pénzösszegegel járult, barátjával, néhai Blaskovich Bertalannal együtt, mely utóbbi — mint Kubinyi Ferenc ur leveléből értesülünk, — az „Auróra” alpitói között a legnagyobb összeget ajánlotta meg, s másokat is buzdítva, Kubinyi Ferenczel versenyt, e célra tetemes összeget gyűjtött. Minthogy ez adatok kevésbé ismeretesek, a Társaság elhatározta, hogy a hivatalos jelentésben id. Kubinyi Ferenc ur alapítványával együtt közhírré tétessenek.

Biharmegyében kebelezott H. Pályi községe fel. lelkésze néhai ifj. Fiók Sándor ur 100 ftot hagyományozván a Társaságnak, a Társaság a nemesleltű hagyományozót alapítói sorába igttáta.

Káli Nagy Elek ur 1862-ben tett alapítványát egy 100 pftos erdélyi földterhermentesítési kötelezvényvel lerótta.

Torma Károly Barcsay Ábrahám egy sajátkezl levelével, Viktorin József ur Záborski Jónásnak általa kiadott szünműve (Básmé dramaticque) Lehoczy Tivadar ur pedig Erdélyi János kiadta „Magyar-orosz népdalai” egy példányával kedveskedett a Társaságnak.

Lónya y Gábor urtól Kazinczy Gábor hagyományból magyar népmesék, Erdélyi János tagtól pedig magyar népdalok érkeztek, melyek a népköltészeti kincsek szerkesztője Gyulai Pál rendelkezése alá bocsáttattak.

Lehoczy Tivadar ur kiadás végett általa lefordított „Magyar tót népdalok” fűzetét küldte be, mely

173 népdalt foglal magában. A társaság a fűzetet bírálat alá bocsáttotta s ez alkaluval egyszersmind annak kijelentésére használja föl, hogy valamint a magyar népköltészeti kincsek gyűjtését s kiadását egyik főbb feladatának tekintik, úgy más népek, különösen pedig a magyar hazában lakó külön ajku népek költészeti maradványainak magyar fordításait is mindenkor szívesen fogadják s kiadásukhoz, ha a kellő mértéket megűtik, tőle telhetőleg segédkezett nyujt.

Benutattatott a magyar Shakspearenek néhai héttel ezelött sajtó alól kikerült V-dik kötete, mely „Leart” Vörösmarty s a „Veronai két ifjút” Arany László fordítása szerint foglalja magában. Be van jelentve „IV. Henrik” első része, Léva Józseftől, bemutatva pedig „Troilus és Kressida” Fejes Istvántól, „Antonius és Kleopatra” Szász Károlytól, a „Vihar” Zalány Kornéltól, „Szeget szeggel” Greguss Ágostól. A bemutatott négy fordítás bírálat alá bocsáttatott.

A Társaság által kiadott pártolói könyvek iránt gyakori tudakozódások történvén, a könyvkereskedésekben, a Társaság elhatározta, hogy a menyiben e könyvek közül meg rendelkezhető példányok nemaradtak, azokat — a pártolói díjjal természetesen tetemesebb bolti ár mellett — könyvársi forgalomba bocsáttja. Mely könyvek lesznek, és mily áron kaphatók: köllön értesítésben fog közhírré tétetni.

A pézűügyek buzamos tárgyalása miatt Gyulai Pálnak „A magyar bazuás lyaráról” és Greguss Ágostnak „A torzképről” szóló értekezése fölolvására már nem jutott idő. Miert is a Társaság e két értekezést fölolvastattnak határozta tekinteni.

Végül abban állapodott meg a Társaság, hogy az akadémiái szünidő alatt maga sem tart ülést. E szerint az augusztusi és szeptemberi két ülés elmarad; október elején azonban, ha a szükségés lesz, rendkívüli ülés fog összehívanni. Kelt Pesten, júl. 29-kén 1865. Greguss Ágoston, titkár és helyettes igazgató.

Irodalom és művészet.

* A magyar irodalom története, mint a „P. H—p” örömmel értesül — pár hét alatt meg fog jelenni. E mű ugyane lap szerint ugy van írva, hogy magán és iskolai használatra egyaránt alkalmas leund.

* A m. képzőműv. társulat festészeti tanintézet fölállítását tervezi, mely iránt már folynak a bizottsági tanácskozások. Hiszen szó, tanácskozás van elég, de pénz, pénz!

* A Vörösmarty-szobor gypszvázlata, melyet Zichy Jenő gróf ajándékozott az akadémiának, már megérkezett. — mint a „P. N.” írja — egyelőre az akadémia lépcsője alján van fölállítva. Egyelőre is lehetett volna számára más, tisztességesebb helyet kapni.

* Caesar, a szónok ezim alatt Rogeardtól közelebb új mű fog megjelenni. Valószínűleg ismételt támadás leund III. Napoleon ellen, kinek ez időszent Rogeardnál ha nagyobb van is, de ékesen szöllőbb és irlgalmatlanabb ellensége bizonyára nincs. A gyűlölet lelkesezésében még Hugo Viktort is felűlmlja.

* Pompejiben Juno templomában 300 emberi csontvázat találtak, melyek mind egymás mellett fekűdtek. — Közűk van a főpapnő csontváza is. Ennek egyik karján még most is rajta van a rácsatott aranygyűrű és az arany illatszer-kehely. — Az istennő szobra is nagyserű. A páva az istennő térdeinél egészen drágakövekből van kirakva.

* Rabatinszky Marika szerződtetésére vonatkozólag a „B. H.” következő fűvilágosító észrevételeket közöl: Rabatinszky k. a. a „Zen. Lapok” szerint 8, 10, 12,000 frt fizetéssel szerződtetett Hécsbe. A leghitelesebben írhatjuk, hogy a „Z. L.”-at most fűkálták. Még Bettelheim, a kittingű művésznő is csak 10,000 frtot, a fiatal, de Rabatinszkyhoz mérve Malibráni csillagnak mondható Tellheim k. a. pedig 7000

frtot kap. Az igazgatósághoz igen közel álló forrásból értesültünk, hogy Rabatiniszky k. a. 3, 4, 5000 fittal szerződöttet, s a „Z. L.” által kilátásba helyezett, általunk ismételt kétségbe vont jövőjében a. t. k.-nak itt csak annyira biznak, hogy a szerződés egy pontja az igazgatóságunk szabad tét enged a földmásra, ha Rabatiniszky k. a.-hoz költött reményei nem valósulnának. A mi véleményünk szerint a k. a. hangja az ugynevezett tőrkenyekhez tartozik, melyek kezdetben az erő és éles-ség közt ingadoznak, de csakhamar elhasználódnak. Alkalmassint visszajöme még egykor a nemzeti színpadra, melyről most oly fitymálva beszél.

* Jósika Miklós „Emlékiratainak” negyedik köteté is megjelent Heckenast Gusztáv kiadásában. E kötetet végtét őrí a nagybecsi könyv. Az előtűnk fekvő kötet végfejezetét már beteggyógyában írta Jósika. E műben bírjuk legszellemdeusabb s legnépszerűbb írunk egyikének utóó irdalmi dolgozatát, azon írónak, ki 30 évig a magyar olvasó közönséget annyi szép művével gyönyörködtet. És habár föltte sajnálhatjuk, hogy életének későbbi eseményeit már föl nem jegyezhetette, mégis másrésről megnyugtatásunkra szolgál, hogy a kitűnő férfi életéből legalább azok a följegyzések maradnak fön, melyek életének legfontosabb részét: fiatalságát, férfi korát, s első föllépését írni pályáján, ismertetik meg.

* Megjelent új könyvek. „Közhasznu magyarizó szótár a magyar irdalmi művekben, magán és hivatalos irdatokban, hírlapokban folyó irdatokban és a társalgási nyelvben előforduló idegen szavak megértésére és helyes kiejtésére. Irta Babos Kálmán. Pest. Kiadja Heckenast Gusztáv. 1865.” Ára 1 frt 80 kr. „Erdészeti Lapok” VII. füzeté. Tartalma: A kisenői uradalom erdőségei. Egyszerű s biztos mód erdőben tájoló nélkül egyes vonalat kitűzni. Terminologia; fa, geszt. A magyar Erdészegylet Selmezen tartott 1864-diki közgyűléséről. A faiskolák egy új ellensége. Az osztrák birodalom területén fekvő kamarai erdők bevételei, kiadási és tisztá jövedelme.

Budapesti hírek.

* A magyar országgyűlés összehívására a „Debate” most már a legközelebbi héten vár kellő intézkedéseket. Sokáig már csakugyan nem haladhat.

* A középdunai gőzhajótársaság elnöksége Szathmáry Károly társulati titkárt és Houchard Ferencz kinevezett igazgatót megbizta, hogy tekinték meg a fumei hajógyárat és tudják meg a föltételeket, melyek alatt a nevezett gyár kész volna a társaság hajóit építeni. A nevezett urak rendkívüli előzékeny fogadtatásban részesültek Fiumében, s a gyárjessége mellett azon meggyőződésre jutottak, hogy az eddig tett ajánlatok között a fumei hajógyár ajánlata a legelőnyösebbek, s így hiszik, hogy a középdunai gőzhajótársaság hajói Fiumében fognak épülni.

* Almásy Pál őfelségétől engedelmet nyert, hogy egészsége helyreállítása végett ohnizti börtönéből két hónapra Karlsbadba mehessen.

* Schirinszki Sándor orosz herczeg és egy hadcsapat ozredese buzamosabban mulatván a császárfürdőben, bucszó napjaiban egész magyar öltönyt készítettetett magának, s abba öltözve ment Üröm helységbe fns. József nádor 1-ső néje Alexandra Paulowna orosz hgnő sírháza látogatására. Vele mentek nején kívül gróf Zichyné s Rósó Ensel Ilona urhölgyek s Hadzsi Kamill ur, mint kalauz. A herczeg a magyarok felül a legjobb emlékezéssel távozik Kazánba, Szt.-Pétervár melletti lakására.

* A gróf Széchenyi által tervezett tüzoltó egylet ügyében a napokban Krázsouyi főpolgármester elnöklele alatt társaközösán tartották, melyben a felsőbb rendelt szerint a városi főkapitányon kívül, az országos gazdasági egylet részéről Korizmicz László a magyar ált. első biztosító társulat részéről pedig Pompiéry János ur vett részt. A gyűléseket legmelegebben nyilatkozott a szóban levő egylet szükségessége mellett.

* Dr. Henrik N. János a budai rácz-fürdő tartalom: II. Senuyei Pál (képpel). — A három cigány, költemény (képpel). — A Shoddy-Aristokratia. — Pozsony fénykorában (képpel). — Palóc vidéki lakodalmak. — Arab kultók Abd-el-Kaderről. — A budai ráczfürdő (képpel). — A nagy ocean. — Török: Egyletek és kizintezetek. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírek. — Vidéki hírek. — Vegyesek.

lajdonosa a napokban egy szegény beteg egyént, teljes ellátásra, u. m. lakás, táplálást, és fürdők használata mellett fogadtott házába. — E szép, emberbaráti tény megérdemli, hogy köz tudomásra jusson.

r. s. Sz. Kalocsai Róza nőnevelődjében a vizsga most vasárnap jul. 30-án d. u. tartott meg aldunaszor 2. sz. II. enelet, Török Pál superintendentus díszes vendégkoszoru jelenlétében. A kis nőneveltek közül, kik mind oly mosolygók voltak, kedves alak volt Csernovics Róza, a többiek is mint ő protestans felekezethez tartoztak, kitűnően feleltek vallás tanjok-különösen a Sacramentomokról, a száraz mondatanból a jelző ige szavakkal egy elbántak, hogy a nézők is megzavarták ismereteikkel, a francia német nyelvtanból folyékony feleleteket adtak, a történelemből Árpád ház és a vegyes korszakot ugy elmondották, hogy tanár-nöknök is elmehetének belőle. Még énekeltek is pedig meghatóan „Isten áld meg a magyart” mire mi is azt mondjuk, hogy a kis növendékeket, kik ily jeles vizsgát tettek, intézet tulajdonosjelekkel egyetemben az ég áldja meg.

* Reitter Ferencz k. főmérnök egy díszes füzetben három javaslatot közöl a Dunaszabályozásról Pest és Buda között; a pesti hajózás csatornáról; és a Csepel-sziget s a soroksári Duna-ág balpartján fekvő ártér vizármentesítéséről. — Szerző elmondja könyvében mindazon adatokat és észleleteket, melyek meggyőzték, hogy mind e mai napig még semmi sem történt, a mi az 1838-iki veszély megújulását kevésbé valószínűvé tenné, mint 1837-ben; azután megmutatja, hogy Buda-Pest a Duna árja által ismét elpusztulásától egyedül csak e folyam szabályozása által óvható meg; hogy e szabályozás a maga részéről egy Pestet átmetező s a soroksári Duna-ágot fölhasználó hajózási csatorna építésével szoros logikai, sőt szükségképi östektöttetésben áll; megmutatja, hogy a Csepel-sziget s a soroksári Duna-ág bal partján fekvő ártér megvédése, a két előbb emlitett ugyancsak legszoros összefüggésben álló vállalat. Megismerteti a tervek vázlatát, hogy minden által értő megítélheti, nincs-e valami kétség azon módra nézve, melylyel a kidolgozott tervek által a kitűzött földadatok meg vannak fejtve. Továbbá előadja a részletes költségtételeket, a csatorna biztosan várható jövedelmét, és azt a módot, miként lehetne fedezni az egész szükséges költségeket. A könyvben három kép is van: a czimlapján: a javasolt pesti csatorna, s a mentében építendő városrészeszműnyképe, mely Pestet egy világáros nagyszerűségében mutatja: a másik kettő Budapest térképe, melyen 1838-diki áradások, az új csatorna stb, vannak kijelölve. Mindenesetre érdekes munka, s minthogy szakavatottan van írva, s fővárosunk emelkedését, biztonságát czélozza, érdekes volna, ha illető helyeken figyelembe vennék, s lapjaink az a része is, melyen szeret hallgatni, hozzá szólna az egészhez.

Vidéki hírek.

* A debreczeni színház, melynek külső csinját és belső berendezését egyaránt dicsérik, s mely 3000 nézőt képes befogadni, f. évi október 1-én nyílik meg.

* A Tisza annyira csekély, hogy Tokaj s Námény között a gőzhajók közlekedését meg kelle szüntetni.

* Ó Kanizsa, Zenta, Mártonos, Ada, Moholy, Petrovoscello, Ó Besce, Földvár, Turia és Sz. Tamás bácskai községek képviselősege hazafüni czélokra következő adományozásokat szavazott meg: a magyar akadémiának 3000 fto, az Ujvidéki föllállandó szerb egyetemre 3000 fto, a budai népszínháza 2000 fto, az ujvidéki állandó szerb nemzeti színház részére 2000 fto. Ez öszszegek másod ízben tett fölterjesztés következtében a unéltóságú helytartótanácsától engedélyeztetvén, folyóvá tétettek oly megjegyzéssel, hogy addig, a míg a budai népszínház bonyodalmas ügye elintézve nem leend, az ez intézetet érdeklő 2000 fto visszatartassék.

* A győri megújított székesegyháznak ünnepléses beszentelése aug. 20-kán a pápai nuntius Falcinalli őnmlga által fog végrehajtatni.

* A szent-mártoni főapát választatása szept. elején fog végbemenni.

* Névváltozás Grünfeld Manó orvos nevét Mezeire változtatta.

Vegyesek.

* Nem csak Európában panaszkodnak a nagy hőség miatt. Bombayból érkezett levelek szerint az indiai félszigeten emberi emlékezet óta nem volt oly nagy hőség mint ez idén: tengeren a hőségre annyira kiállhatlan, hogy a hajók a nyílt tengerről a kikötőkbe menekülnek. Indiában minden ki van pörkölve, a mezők pusztasivatagokhoz hasonlítanak; azért Indiában a cholera is, főként a bensülöttek közt, nagy pusztítást tesz. — Ausztráliában a hőség oly magasfoku volt, hogy a folyók kiszáradtak.

* A losonczi vasút ügyében ujabbán történt egy lépés, melytől némi eredményt várhatni. E tárgyban a „Hon” következő különös hangu tudósítást hoz: A pest-losonczi vaspályá-társulat ma délelőtt (a mult szombaton) közgyűlést tartott gr. Forgách József elnökelete alatt, ha ugyan közgyűlésnek lehet nevezni a megjelent részvényesek csekély számát. Rövid bejelentés után, melyben a csőd bejelentésének sürűségessége lett fejtegetve, az elnök a Császári őfelségéhez indított küldöttség megválasztását indítványozta. Az elnök által előterjesztett sorozat ellenében senkinek sem lévén kifogása, a küldöttség megválasztottak lent tekintve. — Hogy részletes számadásokat nem lehetett benyújtani, azzal indokolta az elnök, hogy a töneggondnoktól nem lehetett a könyveket megkapni. — A részvényesek többsége meg nem jelenése által nagy közönységet tanúsított. A közgyűlés különben nem is volt eléggé hirdetve, mit ismét az igazgató azzal indokolt, hogy a társulatnak nincs pénze hirdetésekre. Erre egyik részvényes igen helyesen azt jegyezte meg, hogy a lapok szivesen közölték volna a dolgot díj nélkül is újdonságaik között. — Nagyon emlegették megint az illető urak azt is, hogy így-ugy jól állanak a dolgok, nem kell félni, több az activa mint a passiva stb. stb. — A küldöttség tagjai: Gróf Forgách Antal, gr. Forgách József, Korizmicz László, Huszár Károly, gr. Czebein László, Torkos Pál, Basch Fülöp, Koppély L. M., Giczey Samu, Gans Ábrahám, Suttner Jovag, Taffler Adolf. Széger Frigyes.

* A Pesten építendő országgházra már 1844-ben pályázat volt hirdetve. — A „Sürgöny” után mi is közöljük az érdekes részleteket. Tehát a tervezett épület hossza 100, szélessége 90 bécsi öre volt téve; homlokzata a Duna felé. Kérő-körül sétaliget, s a kocsiak följárására külön hely. Az épület kelékei: A főrendüek számára egy 150 □ ölet magában foglaló terem, előszoba- és ruhatárral. Alsóház számára 170 □ ölet kitévő terem, szintén előszoba- és ruhatárral. Teremben karzatok több száz személyre. Mindegyik tábla számára konferentia-terem. Választmányok számára nyolcz 16 □ öles szoba. Két tábla elnökei, levéltár, pénztár, palatiaszt, kapus laka s hivatalaik. Frissítő szertár. Könyvmati intézet. Gyorsírók dolgozó szobái. Tüzoltószerk rakhelye. Örök szobája.

* Pozsonyban egy fiatal ügyvéd s egy polgári leány között szerelmi viszony fejlődött. Az ügyvéd azonban erősen neki adván magát az ivásnak, nemcsak pénzét, hitelét, de lassankint a leány szerelmét is elitta. — Ez kerülni kezdte őt, s a viszony bomladozóban volt. A szerelmes prókator ekkor levelet írt reménybeli arájának s a felső dunaparton találkozó kást. A vigyázatlan leány elég gyöngye volt, a mézes szavaknak engedni, s megjelent a helyszínén. Az ifju szokás szerint „bene sonantibus” volt, s miután hosszabb szóváltás közben fenyegedtözött, hogy nemcsak magát, de kedvesét is megöli, ha ez megmarad szándékánál: a viszonyt megszakítani — hirtelen áttétele s földre teríté a leányt, s egy kebléből kirántott késsel azt megsebezni erőközdött. A szerencsétlen nő segélyért kiáltott, s kétségbeesett erővel védelmezvén magát, sikerült a döfést megakadályozni, míg a zajra figyelmessé lett molnárlégynek ott termettek, s megszabadították a gyilkos kurmei közül. Az ügyvéd fogva van, s az esemény egész Pozsonyban a közbeszéd tárgyat képezi.

KANITZ C.

papir-raktára előbb a nagyhid- és miatyánk-utcák szegleten Pesten, Julius hónaptól kezdve pedig az arulóhely ugyanezen utcában a „fehér hajó” keresztházban 5. sz. leend.

ajánlja jól rendezett tárát mindenemű

papir- és irodai szerekből.

Különös figyelembe ajánlja az igen díszesen kiállított

levélpapirokat és látogatójegyeket

bamulatos olcsó áron, u. m.

- 100 darab levélvi névvel vagy czimrellel domboru nyomásban — frt 50 kr.
 - 100 „ ugyanaz, boritékkal együtt díszes tokban — 1 frt —
 - 100 „ igen finom levélvi — 1 frt 35 kr.
 - 100 „ látogatójegy litographirova dupla lakpapiron — 1 frt 80 kr.
 - 100 „ domboru nyomással — frt 80 kr.
- Írásbeli megbízások, az öszlet beküldése vagy póstai utánvét mellett legpontosabban és legjobban teljesítenek.

Végképeni eladása

egy nagy halmaz valódi rumburgi és hollandi vásznak, rumburgi asztalneműk, törülközők, színes kanavászok és 2500 tuczat a legszebb vászon- és battiszi-zebkendőknek a vászondruk valódisága s teljes rőfmérték biztosítása mellett — e tárgyak sürges eladása tekintetéből

a becs-árának felényi árán,

evvelbeli megrendelések a pénzösszeg beküldése vagy postai utánvét mellett a lehető leggyorsabban s a leglelkiesrebben eszközöltenek, — s kiadásra mustárk is küldetnek.

A leveleket kérjük e czim alatt küldeni:

„S. Meth, Rothernthurmstrasse Nr. 29 in Wien.“

- 1 vég mángolaltan vászon, becsár 12 frt, most csak 6 frt 50 kr.
- 1 vég 30 rőfos jóféle fehér fonalvászon, becsár 18 frt, most csak 9 frt 50 kr.
- 1 vég 30 rőfos kitünő szíleziái vászon, becsár 20 frt, most csak 10 frt 50 kr.
- 1 vég 30 rőfos mángolaltan kreaszvászon, becsár 22 frt, most csak 11 frt.
- 1 vég 30 rőfos rumburgi vászon, becsár 24—40 frt, most csak 12—20 frt.
- 1 vég 38 rőfos hollandi czérnavászon, becsár 28 frt, most csak 14 frt.
- 1 vég 40 rőfos rumburgi czérnavászon, becsár 32—40 frt, most csak 16—20 frt.
- 1 vég különösen jó rumburgi vászon 6 inghez, becsár 28 frt, most csak 14 frt.
- 1 vég kitünő rumburgi vászon 8 inghez, becsár 30 frt, most csak 15 frt.
- 1 vég 50 rőfos hollandi vagy irlandi vászon, becsár 40—50 frt, most csak 20—30 frt.
- 1 vég 50 rőfos kitünő jó kézfonalvászon, becsár 50 frt, most csak 25 frt.
- 1 vég 54 rőfos legkitünőbb rumburgi vászon ára most csak 23, 26, 28, 30, 35, 40, 45, 50—60 frtig a legfinomabbak.
- 1 vég 30 rőfos legjobb rumburgi ágybeli kanavász, becsár 15—20 frt, most csak 7—10 frtig.
- A legfinomabb s legjobb 3—4 nyújtós oroszvászon nyári öltönyökre urak számára, rőfe: 30, 35, 40, 45 krjával.
- 1 tuczat kisebbzerü fehér vászon zebkendő, becsár 2 frt 40 kr., most csak 1 frt 20 kr.
- 1 tuczat jóféle fehér vászon zebkendő, becsár 5 frt, most csak 2 frt 50 kr.
- 1 tuczat jóféle rumburgi vászon zebkendő, becsár 8 frt, most csak 4 frt.
- 1 tuczat legfinomabb fehér és színes rumburgi vászon zebkendő, becsár 12 frt, most csak 6 frt.
- 1 tuczat francia battiszi zebkendő ára most csak 4, 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabbak.
- 1 darab pamut-abrosz, becsár 1 frt, most csak 50 kr.
- 1 asztalteríték 6 személyre azaz: 1 abrosz és 6 db. hozzá illő asztalkendő ára most csak 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabbak.
- 1 asztalteríték 12 személyre, azaz: 1 abrosz és 12 db. asztalkendő ára most csak 10, 12, 14—16 frtig a legfinomabbak.
- 1 tuczat jóféle cseléd- vagy konyhakenő ára most csak 2 frt 50 kr.
- 1 tuczat damasz törülközőkendő vagy damasz asztalkendő ára most csak 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabbak.
- 3000 db. a legszebb rumburgi vászon-ingek férfiak és nők számára — hogy azok minél gyorsabban eladhasanak, 3, 4—5 frtjával a legfinomabbak — áruba bocsáttatnak.

Férfiingek megrendelésénél a nyakkötég pontos mértéke kérétk.

Árjegyzék FIGLER ANTAL és TÁRSA

csipke és himzések gyári-raktárukból Pesten,

a régi német-színház-épület, nagyhid-utcai sarkán.

- Függönyök 3—17 ft, csipke kendők 3.50—60 ft, csipke köpenyek 10.50—60 ft ujjalag nagy valdztékban érkeztek.
- 1 vég 12 rőf fehér Organtín, s minden színben 1 ft 20 kr., 1 ft 80 kr., 1 ft 90 kr., 2 ft 10 kr., 2 ft 45 kr., 2 ft 75 kr., 3 ft 45 kr., 4 ft 40 kr.
- 1 vég 12 rőf $\frac{1}{4}$ Moll: 3 ft, 3 ft 90 kr., 4 ft 10 kr., 4 ft 55 kr., 5 ft, 5 ft 50 kr., 5 ft 75 kr., 6 ft 50 kr., 6 ft 75 kr., 7 ft 15 kr., 7 ft 50 kr., 8 ft, 8 ft 75 kr., 9 ft 30 kr., 10 ft 25 kr., 14 ft 70 kr.
- 1 vég 12 rőf Batist Claire: 5 ft 30 kr., 5 ft 80 kr., 6 ft 50 kr., 7 ft, 7 ft 50 kr., 7 ft 75 kr., 8 ft 50 kr., 9 ft 25 kr., 9 ft 55 kr., 10 ft, 11 ft 20 kr., 12 ft, 13 ft 70 kr.
- 1 vég 12 rőf Batist: 5 ft 75 kr., 6 ft 50 kr., 7 ft, 7 ft 70 kr., 8 ft 40 kr., 9 ft 30 kr., 10 ft 12 kr., 10 ft 80 kr., 11 ft 50 kr., 12 ft 50 kr., 13 ft 90 kr., 15, 16, 17 ft.
- Pergal $\frac{1}{4}$, mindenemű fajta.
- Moulin $\frac{1}{4}$ sima és virágos.
- Tartalán, Creppe, Illusion minden színben.
- Pamut- és selyem-csipke-szővetek.
- Csipkek czérna-, pamut- és selyemből.
- Ara-, kalap- és főkötő-fátyolok.
- Bárbok moll-, czérna-, csipke- és selyemből.
- Gallérkák moll-, batist-, bruxelles- és creppből.
- Gallérkák kézzel színtén.
- Chemisettek színtén.
- Zudv ingercsek 1 ft 50 kr-tól kezdve.
- Alsó szoknyák $\frac{1}{2}$ és egész himzett: 3 ft 50 kr-tól 12 frtig.
- Betétek és szegélyek 28 kr-tól kezdve.
- Zsebkendők moll- és valódi batistból.
- Crinolinok, amerikai és mindenféle.
- Függönyök, csipke, és moulin-szővel.
- Csipke, nagy-kendők, Rotovide- és Beduin köpenyek.
- Rézek, frjdiszek és neglige főkötők, és minden e szakba vágó női piperek a legolcsóbb gyári áron.

A legnagyobb vászonruha-raktárban váci-utca YPSILANTI-hoz Pesten,

kaphtak a legolcsóbb áron és legnagyobb választékban, mindennemű feberneműk férfiak, hölgyek és gyermekek számára, ugymint:

- 20000 darabnál több férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vászonból, darabja 3 frt, 3 frt 25 kr., 3 frt 50 kr., 4 frt, 4 frt 50 kr., 5 frt, 5 frt 50 kr., 6 frt, 6 frt 50 kr., 7—8—10—12 frt.
- 10000 darabnál több színesférfi-ingek, 1000 különböző mintában, régibb mintája 1 frt 80 kr., 2 frt, legújabb minták a legdivatosabban varrva 2 frt 50 kr., 3 frt
- Fehér pamut-madapolán férfi-ingek, 1 frt 75 kr., 2 frt, 2 frt 50 kr., 3 frt
- Férfi-gatyák vászonból, magyar vagy félmagyar mintára 1 frt 75 kr., 2 frt 2 frt 25 kr., 2 frt 50 kr., 3 frt, 3 frt 50 kr.
- Női-ingek rumburgi vászonból, simák 2 frt 25 kr., 2 frt 50 kr., 3 frt, 3 frt 50 kr., 4—5 frt.
- Női-ingek rumburgi és hollandi vászonból himezve, 4—5—6—7 frt, 7 frt 50 kr., 8—9—10 frt, schweitzli és francia mellmustrával 4 frt, 4 frt 50 kr., 5 frt, 5 frt 50 kr., 6—7 frt.
- Flü-ingek vászonból, 4 éveseknek: 1 frt 80 kr., 2 frt 10 kr., 6 éveseknek: 1 frt 85 kr., 2 frt 40 kr., 8 éveseknek: 2 frt, 2 frt 45 kr., 10 éveseknek: 2 frt 10 kr., 2 frt 65 kr., 12 éveseknek: 2 frt 40 kr., 2 frt 90 kr., 3 frt 50 kr., 14 éveseknek: 2 frt 65 kr., 3 frt 15 kr., 4 frt 20 kr., 16 éveseknek: 3 frt, 3 frt 50 kr., 4 frt, 4 frt 50 kr.
- Színes flü-ingek, 4 éveseknek: 1 frt 25 kr., 6 éveseknek: 1 frt 40 kr., 8 éveseknek: 1 frt 55 kr., 10 éveseknek: 1 frt 75 kr., 12 éveseknek: 2 frt, 14 éveseknek: 2 frt 10 kr., 16 éveseknek: 2 frt 20 kr.
- Mindenemű téli alsó-mellények, nadrágok harisnyák és egyéb téli czikkek férfiak és hölgyek számára, nagy választékban.
- Főraktár a legjobb amerikai krinolinoknak, fehér vagy hamuszín, darabja 3 frt 50 kr-tól 6 frtig, vörös 5 frttől 8 frtig.
- Színes alsó-szoknyák legfinomabbak, darabja 6 frt 50 kr., 7 frt, 7 frt 50 kr.
- Ferstel orvos tyúkszem-irtószere egy üvegeske 50 kr.
- Es sok egyéb kész felhőnemű czikkek, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetik.
- Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat rumburgi-, hollandi-, irlandi-, creas- és bőrvásznakban a legolcsóbb gyári áron.
- Vászon-zebkendők, tuczatja 3 frt, 3 frt 50 kr., 4 frt, 4 frt 50 kr., 5 frt, 5 frt 50 kr., 6 frt, 7 frt 50 kr., 8—9—10 frttől egész 20 frtig.
- Törülközők, tuczatja 5 frt 50 kr., 6 frt, 6 frt 50 kr., 7—8 frttől 16 frtig.
- Színes ágyi kanavász, vége 9—10—11—12—13—16 frt.

Valóságos vászon-asztalnemű.

- Asztalkendők tuczatja 5 frt 30 kr., 6 frt 20 kr., 6 frt 60 kr., 7 frt 50 kr. 8—9 frt.
- Abroszok minden nagyságban 6 személytől 24-ig. Asztali készletek 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségű kötő-czérna esomója 1 frt 20 kr. és 1 frt 60 kr.
- Nagy választás ággyterítők, plique- és triot-paplanokból, kávékendők és minden e nembe vágó czikkekből.
- Raktárunkban vett czikkeknél nagy előnyül szolgál az, hogy minden megvett, az árjeggyel ellátott czikk 14 nap alatt nemcsak kicsérélhető, hanem egyszermind ki nem elégitési esethen az ár vissza is adatik.
- Szállítások minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközöltenek, úgyisze mindennemű megrendelések minta szerint leggyorsabban elkészíttetnek.

Kollarits József és fiai.